

Látogatóban

I. évfolyam - 2013/2. szám

onkológiai magazin

A Magyar Onkológusok Társasága, az Országos
Onkológiai Intézet együttműködésével és az
Astellas Pharma Kft. támogatásával

 astellas | ONCOLOGY

Menedék

Szívek kápolnája

Az év orvosa

Nem vagyok ritka madár!

Szenvedély

Gyöngyök asszonya

Lélekmentés

Rendben vagyok a saját halál-tudatommal

Kedves Olvasó!

Tudta, hogy az erdélyi Gyimes a világ mesebeli vége? Aki tovább megy, már egy másik földön jár, de aki idáig jut nem mehetett tovább. A Tatros és a völgyében csörgedező patakák – errefelé így hívják a mellék-völgyeket – úgy igazodnak egymáshoz, mint a fenyőfák törzse és ágai. A patakák a hegyből erednek, az emberek meg a völgyből érkeznek. A két világ találkozásánál büszkén áll a Szent Benedek kápolna egymást ölelő két tornya, az épített és a természetes világ határán. Gyimesi minta az alaprajz és a szarufák és a gerendák is gyimesi motívumként csatlakoznak egymáshoz. A kápolna nem más, mint egy kicsi szálfákból, gerendákból ácsolt boronaház, égig érő fatetővel. És nem ez az egyetlen.

Az erdélyi havasokban ugyanis szebbnél szebb kápolnákat építenek a csángó magyarok, a szó szoros értelmében a semmiből. Arrafelé ugyanis nincs tömegközlekedés, és akad, akinek még ökrösszekérre sem telik. Így aztán nem is tud eljutni a falu központjában fekvő templomba. De mert ő is ragaszkodik a hitéhez, a vallásához, megoldja másképpen. Mint ahogyan Tankó Béla tette Görbe patakán.

A szikár kalauz portája takaros, az istállóban néhány békés disznó rőfög, az udvar hátsó felében egyszerű házikó. Látszik, hogy a gazdának sok pénze nincs, de akarata van, hiszen úgy elverte a jég a falut öt esztendeje július 11-én Szent Benedek napján, hogy minden bizonyos ki kell engesztelni a haragos szentet. Tankó a fejébe vette, hogy felépíti, kinézte hát a helyett a hegytetőn, ahol a kápolnának majd állnia kell. Építész keresett, aztán heteken át csak fát vágott a hegyen. Szeretettől készítette a tervrajzot az építész, és szeretetből jöttek Tankó Béla Pilisszentlászlói barátai is, hogy kalákában felépítsék a kápolnát. Más fát és munkagépet hozott, még a 37 kilós harangot is ingyen öntötték!

Hosszú kanyargós út vezet fölfelé, és amikor megkérdezem, hogy az öreg nénikék, meg bácsikák, hogyan kapaszkodnak fel ide, csodálkozva néz rám. – Kell a nehezítés! Meg kell dolgoznunk azért, hogy meghallgathassunk egy misét! –

És imádkoznak a Szent Antal, a Szent Benedek és a Szentlélek kápolnában is. Szép-havason a Szentlélek tiszteletére emeltek kőkápolnát a középkorban. Emberöltökön át a moldvai csángó magyarok találkoztak itt székely zarándok testvéreikkel Csíksomlyó Pünkösdjére igyekeztél, és itt köszöntek el egymástól visszafelé vezető útjukon. Ma a középkori köveken zömök kápolna épül majd 2000 méteren, ahol, még a legrekenőbb nyári hőségben is füttyül szél. 7 tulajdonos ugyanis lemondott földecskéjéről és ingyenes adományként a kápolnának adta birtokjogát. Kalákában építik a Kecskeméti, a Zala megyeiek, a debreceniek, mi az anyaországból ezzel segítünk. A fenti kápolnákat csak az Erdélyben forgatott dokumentumfilmből ismerhetik majd meg, de a lapunkban találkozhatnak az Irgalmas Jézus Kápolnával, megismerkedhetnek Major Ibolyával a gyöngyök asszonyával – napközben műtősnő –, Frank A. Vicini amerikai professzorral, aki szerint remek szakemberek dolgoznak Magyarországon, és tudják mindazt, amerikai kollégáik. Takácsi Nagy Zoltánnal – a banánfáján idén érkező először gyümölcs – mellesleg a sugárterápiás társaság leendő elnöke, a pécsi Mangel László professzorral, a mosolygós Ruzsa Ágnessel Zalaegerszegről, vagyis a Magyar Klinikai Onkológiai Társaság elnökével. Ugye elnézik, ha nem sorolok fel mindenkit?

Látogatóban

A Magyar Onkológusok Társasága, az Országos Onkológiai Intézet együttműködésével készült kulturális, társasági magazin az Astellas Pharma Kft. támogatásával

Felelős szerkesztő:

B. Király Györgyi

Szerkesztőbizottság:

Dr. Kásler Miklós
Dr. Géczi Lajos
Dr. Gödény Mária
Dr. Mátrai Zoltán
Dr. Polgár Csaba

Munkatársak:

Bozsán Eta,
Bulla Bianka,
Csák Elemér,
Gubcsi Anikó és
Vámos Éva

Grafika, tördelőszerkesztő:

Tusor Ildikó

A lap orvosok és egészségügyi szakdolgozók számára készült, terjesztik az Astellas orvoslátogatói. Beszerezhető: a Magyar Onkológusok Társasága – 1122 Budapest, Ráth Gy. u. 7–9. – titkárságán

oncolap130901

Lezárás dátuma 2013. augusztus 30.

*Sok-sok meglepetést és jó olvasást kíván:
B.Király Györgyi*

13

SZENVEDÉLY

– Gyöngyfűzés autodidakta módon
Gyöngyök asszonya

4

MENEDÉK

Országos Onkológiai Intézet
Szívek kápolnája

20

MŰVÉSZETEK VÁROSA

– Pécs
Varázspálcát én sem tudok...

TARTALOM

Menedék	04
Szívek kápolnája	
Az év orvosa	07
Nem vagyok ritka madár!	
Határon túl	09
Aki képes a maximumra, az átlag fölé emelkedik!	
Kongresszus	11
Zenével oldom a feszültséget...	
Szenvedély	13
Gyöngyök asszonya...	
Albániából	16
Két esküvőnk lesz...	
Fiatalok	18
„Csak anyanyelvemen lehetek igazán én”	
Művészetek városa	20
Varázspálcát én sem tudok előhúzni!	
Kiállítás	22
Lélekápolás	
Bemutatkozás	24
A banánfámon idén először érik gyümölcs	
Lélekmentés	26
Rendben vagyok a saját halál-tudatommal...	
Kitekintés	28
Feketén-hófehér	
Astellas	30
Változtassuk meg a holnapot!	

16

ALBÁNIÁBÓL

– Ösztöndíjjal rezidens
Két esküvőnk lesz...

22

KIÁLLÍTÁS

– Európa Szívében Alapítvány
Lélekápolás

Szívek kápolnája

Az Országos Onkológiai Intézetnek van szíve. S ez a szív az Intézet területén álló Irgalmas Jézus Kápolna, amely kivételes módon reggeltől estig nyitva van. A kicsiny kápolna megbújik a kórházépületek és ősfák között, mégis megtalálták még akkor is, amikor raktárként állt elhagyatottan: téglafalán imák, könyörgések és nevek vésete. Harangtoronyában csengő hangú harang. Helyet ad a történelmi keresztény felekezeteknek és minden hívő, vagy megnyugodni vágyó léleknek. Berendezése egyszerűségében is tökéletes, nincs benne semmi fölösleges, mindennek helye és jelentése van. Itt miséznek, és innen indul a betegekhez a kórházlelkész, Janig Péter atya, akinek szolgálata abban áll, hogy lényével és tevékenységével az Úr szeretetét közvetítse. 2004-ben a karácsonyi éjféli szentmisével nyíltak meg újra a kápolna kapui.

Tények és évek

„A Magyar Királyi Posta személyzetének jóléti alapítványa a volt Schwartzter-féle szanatórium, valamint a Siesta szanatórium épületeinek felhasználásával „Postás Kórház”-at létesített. Ezzel kapcsolatban az alapítvány megfelelő kápolna építését is elhatározta, „amely kápolna az utcáról nem lesz megközelíthető és kizárólag a kórházban ápoltak és a kórházi személyzet lelki szükségleteinek kielégítésére fog szolgálni”. A Postás Alapítványi Kórház épületeinek átalakításával egy időben, 1942 második felében kezdtek meg a kórházkápolna építését. 1943. október 6-án a kápolna megkapta az oltárkövet, 1944-ben Jézus Szíve tiszteletére szentelték, s 1950-ig, az államosításig látta el a katolikus hívek szolgálatát. A háború kezdetén a kápolna Jézus Szíve szobrát a kórházban élő Szatmári Irgalmas Nővérek nővérszállásának hosszú folyosójára menekítették. 1944-ben azonban egy ablakon berepülő akna eltalálta a szobrot, s darabjait végigsöpörte a folyosón. Ettől kezdve egy Jézus Szent Szívét ábrázoló oltárkép díszíti a kápolnát. 1950-ben a kórházat a főváros tulajdonába adták, s 1951-ben a Kékgolyó utcai Állami Kórház elnevezéssel állami kezelésbe vették. Bár a XII. kerület tanácsos rossz állapotára hivatkozva be kívánta zárni a kápolnát, a kórház – megmentése érdekében – igényt tartott rá: lebontották a tornyot, és átalakítva raktárként használták, általában azonban tovább romlott. 1952-től a kórház az Országos Onkológiai Intézetnek adott otthont.

1989-ben az Intézet betegek kezdeményezték a kápolna helyreállítását, de éveken át nem tehettek semmit. 1992-ben az Intézet új főigazgatója, Kásler Miklós kiürítette a raktárt, majd megkezdte a tárgyalásokat Paskai László bíboros úrral a kápolna jövőjéről. Ennek eredményeként az Intézet támogatásával 1993-tól a Magyar Rákellenes Liga karolhatta fel a kápolna helyreállításának ügyét. Mind az Intézet, mind a Rákellenes Liga munkatársai Vasváry Artúrné vezetésével komoly munkát végeztek a felújítás érdekében. 2000-ben a kápolnát modern műemlékként helyi védelem alá helyezték és megkezdődtek a renoválási munká-

latok. Újjáépítették a toronysisakot, s harangot is öntöttek a Magyar Rákellenes Ligához befolyt adományokból. Kormányzati, egyházi és egyéni adományokból 2004. év végére befejezték a felújítást, és a karácsonyi éjféli szentmisével végre megnyitotta kapuit az Irgalmas Jézus Kápolna. A Magyar Állam tulajdonában és az Országos Onkológiai Intézet kezelésében lévő kápolnát 2005-ben dr. Erdő Péter bíboros szentelte föl, s megáldotta az Irgalmas Jézus oltárképet, Szeigfried kisvárdai festőművész alkotását. Faustina nővér Krakóból érkező ereklyéit 2009. óta őrzik az oltárban. Udvardi Erzsébet Kossuth díjas festőművész ajándéka a Szűzanyát a gyermek Jézussal ábrázoló Vigasztaló Madonna, s a keresztút állomásainak képei is az ő munkái. A neobarokk kisorgonát Balasi Barnabás orgonaművész tervezte és szintén adományokból valósult meg.

Az Irgalmas Jézus Kápolna mellett az Országos Onkológiai Intézetben működik a Budapesti Katolikus Kórházlelkészség központi irodája is, in-

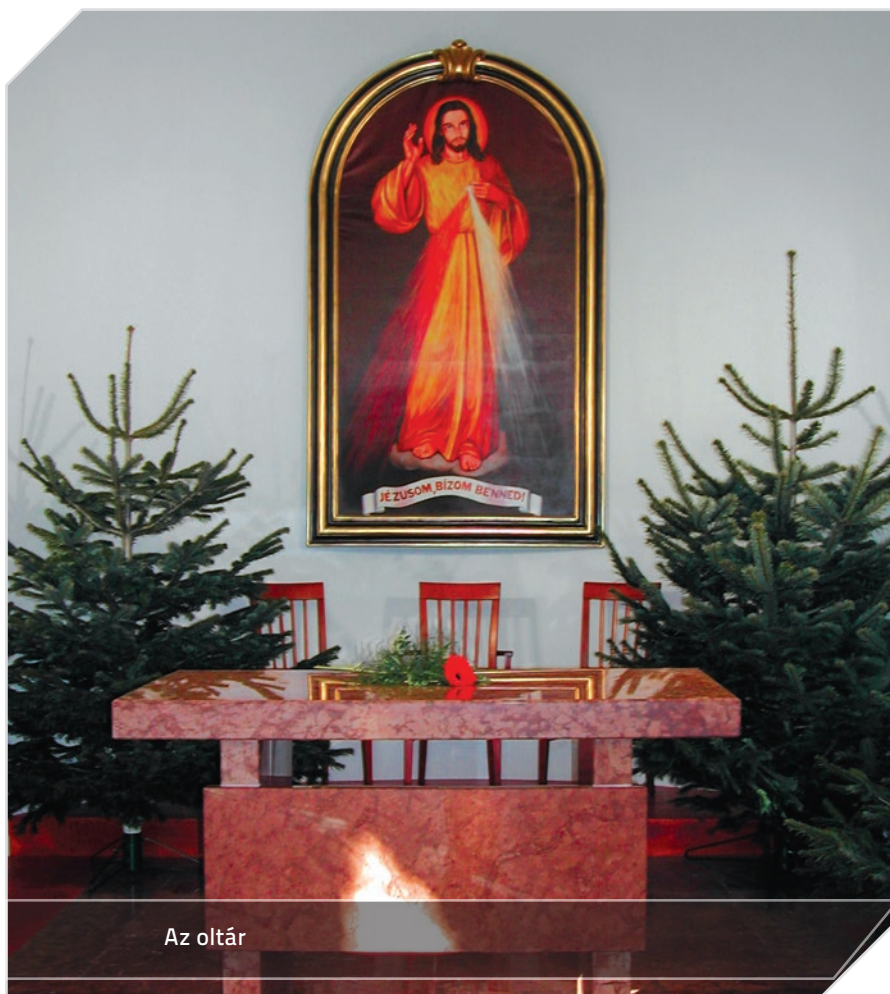
nen szervezik a lelkipásztori szolgálatot a főváros állami kórházaiba. A 24 órás szolgálatba aktívan besegítenek a kórház telefonközpontjának dolgozói is. A kórházkápolna nyitva áll a betegek, a hozzátartozók, az itt dolgozók, sőt kívülről betérők számára is. Közel 30 ezer ember tér be ide évente, szívükben lévő érzésekkel, vigaszt keresve. A kápolna szentségi

kápolna, jelen van az Oltáriszentségben a feltámadt Jézus Krisztus.

Udvardy Péter

„Amikor 2002-ben a kórházba kerültem főmérnöknek, éppen felében állt a Kápolna felújítása. Hívó emberként nagy kegyelemnek élttem meg, hogy bekapcsolódhatok a

Az oltár

munkálatokba. A tetőszerkezet és a harangtorony akkor már elkészült, de a források elapadtak. Főigazgató úr és Erdő Péter bíboros úr – a Vagyonkezelő ZRT bevonásával – azonban megteremtették a lehetőséget a folytatásra. Az egyház garanciát kapott a kápolna hosszú távú használatára, így megfelelő konstrukcióban elvállalta a felújítás befejezését. Számomra gyönyörű év volt, amikor minden reggel azzal kezdhettem munkámat, hogy az Úr hajlékáért munkálkodhattam.

Nagy élmény volt szembesülni azzal, hogy a kommunizmus embert próbáló idejében is mennyire odafigyeltek elődeink és mennyire igyekeztek megőrizni az értékeket. Például amikor a kápolnát raktárrá alakították, néhány burkolókő kivételével nem tettek kárt az épületben. A renoválási munkák során igyekeztünk mindenben a kápolna eredeti arculatát megőrizni, illetve visszaadni. Az egyszerű fehér falak, a kovácsoltvas díszítések, az egyéb díszítő elemek tudatos visszafogottsága egységes arculatot ered-

ményeznek, mely mind az áhítatot, a lélek felemelkedését hivatott szolgálni. Nagy szüksége van erre betegeinknek, hozzátartozóinknak, akik a rákos betegséggel küzdenek és keresnek vigasztalást, menedéket, lelki gyógyulást.

Meggyőződésem, hogy sok ember áldozatos adományán, munkáján és odafigyelésén túl az imádságos csend teremtette meg magának a teret zaklatott világunkban.”

Janig Péter atya

„Szolgálatom: elvinni az Úr Jézus szeretetét a betegekhez. S ehhez a Szentlélek mutatja az utat. Amikor betegekhez indulok, az Oltáriszentség elé térdelek, és kérem az Úr Jézust, hogy el tudjam vinni Őt mindazokhoz, akikkel Ő szeretne találkozni, és akik Vele szeretnének találkozni. Sokszor eljutok olyanokhoz is, akik hitüket nem gyakorolják, de a betegség megállította őket, gondolkodnak, és eljutnak az élet és halál kérdéséig. A visszatérő betegek általában 3 hetente 5 napot töltenek a kórházban, s így gyakran az egyszeri találkozásból kísérés válik. Sok szép és felemelő emberi találkozásban van részem, hiszem, hogy ezek a Jó Isten ajándékai. A kápolna vendékönyvében sokan leírták azt, hogy mit jelent számukra ez a kápolna. A kápolna egyes tárgyai a betegek által készített ajándékok, így a gyóntató helyiségben a kovácsoltvas lámpa, és egy könnyező Szűzanya gobelin. Ebben a kápolnában mutatom be legtöbbször a legszentebb áldozatot, betegszolgálatomat is mindig itt kezdem, és itt fejezem be. Számomra ez a kápolna az Irgalmas Jézus ajándéka.”

Gubcsi Anikó

Nem vagyok ritka madár!

Az év orvosa pályázat egyik nyertese 2011-ben. Igaz akkor még a Zala megyei betegek ragadtak tollat Ruzsa Ágnesért, aki ma a Kaposvári Kórház Onkológiai Osztályát vezeti. Neurológus, klinikai onkológus és sugárterapeuta. 1992-ben ő alapította meg Szombathelyi Hospice Alapítványt, mely azóta is otthoni haldokló gondozást végez. Ágnes belehalna, ha nem gyógyíthatna. Igazán akkor boldog, ha leül vele szemben egy beteg és rá bízza az életét.

Ön nagyon elfoglalt lehet, hiszen rengeteg feladatot vállal. Nemrégén éppen a Magyar Klinikai Onkológiai Társaság elnökének is megválasztották.

– Úgy gondolom, vagyunk néhányan, akik intenzíven éljük az életünket, nem vagyok ritka madár. Bevallom, én másként el sem tudom képzelni a mindennapokat és ráadásul nagyon élvezem is.

Szóval hogy van? Legutóbb merre járt a világban és legközelebb hova készül?

– Nagyon jól vagyok, vagy mondhatnám azt is boldog ember vagyok. A szakmám, a világ, a családom kerek egész minden nehézséggel együtt. Vannak céljaim és sokat teszek azért, hogy meg is valósuljanak. Legutóbb Grúziában és Chicagóban voltam. Grúzia a szívem csücske, a két előadás csak „ürügy” volt, hogy újra ott lehessenek a Kaukázus lábánál. Chicagóban pedig az onkológiai világkongresszus kedvéért mentem, ahol sokat tanultam, remélem a betegeim hasznára.

Rob Reiner 2007-es sikerfilmje témája ellenére telis-telel humorral és bölcs gondolatokkal. A történet szerint két rákbeteg idősebb úr egy kórterembe kerül egy kórházban. A sors iróniája, hogy a milliárdos kórház tulajdonos Edward (Jack Nicholson) épp azután fekszik az autószerelő Carterrel (Morgan Freeman) egy kórterembe a saját kórházában, miután elrendeli, hogy egy szobára minimum két ember jut, kivétel nincs.

Mindkettejük tüdejét megtámadja a rák, és szinte egyszerre értesülnek arról, hogy fél, legjobb esetben egy évük van hátra. Ekkor Carter eldobja az addig írt bakancslistáját – azoknak a dolgoknak a jegyzékét, amelyeket meg akart tenni, mielőtt „feldobja a bakancsot”. Edward nem hagyja ennyiben. Úgy véli, sosem lett volna több értelme megvalósítani a „majd egyszer... a jövőben mindenképpen megteszem” álmokat, mint most. Kicsit felturbózza a listát, majd meggyőzi Cartert, hogy vágjanak bele. Ejtőernyőznek, autóversenyeznek, végigutazzák a világot – Egyiptom, Franciaország, Kína – sőt a Himaláját is megmásszák. Edward a milliárdos akit eddig csakis a pénzcsinálás érdekelt, megtanul kötődni, felelősséget vállalni, és Carter temetésén már úgy fogalmaz, hogy barátja utolsó hónapjai egyben az ő életének legszebb pillanatait jelentették.

Egy kicsit mutassa be a kórházi környezetét. Hányan dolgoznak az osztályán, hány betegük van? Milyen a gyógyulási statisztikájuk? Hol van az a határ, ahol még visszafordítható valaki az Életbe? És ahhoz milyen ráknak kell lennie és milyen stádiumban?

– A Somogy Megyei Kaposi Mór Oktató Kórház Onkológiai Osztályát vezetem. Nagy örömmre komplex ellátást tudunk nyújtani a betegeknek. Az osztály a rákszűréstől kezdve, a gyógyszeres-sugárterápiás ellátáson túl – a marcali kórházi telephelyén – életvégi hospice-palliatív ellátásra rendezkedett be. A Somogy megyei daganatos betegeken kívül fogadunk területen kívüli betegeket is. Az osztályon 11 orvos dolgozik, minden korosztály képviselve van, szakorvos jelöltek is vannak, de a nyugdíj mellett dolgozó kollegák tapasztalt segítségére is számíthatunk. Nővérekben nálunk is hiány van, de a szakembergárda magja jól képzett, megbízható. Gyógyulási statisztikánk az országos átlagnak megfelelő és valóban inkább attól függ, milyen stádiumban érkezik a beteg. Előrehaladott többszörös áttétet adó tumorok, ha nem is gyógyíthatóak, de nagyon elégedettek vagyunk, ha a betegség krónikussá tehető. Ez esetben akár évekig szedett gyógyszerekkel a beteg jó életminőségben éli a hétköznapi életét, dolgozik.

Bár a „törpék” ott vannak, de biztonsággal bezárva a szervezet egyik zugában. Persze vannak gonoszabb daganatok, amik kicsúsznak a kezünk közül, csak futunk utánuk, de végül a beteg életét követelik. Ha le kell tenni a fegyvert, akkor azt szépen és elegánsan tesszük, hogy a beteg, méltósággal tudjon elmenni. Látta a Bakancslista című filmet?

Láttam! Ha felidézem, ma is képes vagyok elérkezni.

Olvasom, hogy Önöknél a kemoterápia része a pszicho-onkológia.

– A pszicho-onkológia nagy segítség betegnek, orvosnak, egyaránt ha jól csinálják. A betegnek segít bízni a gyógyulásban, túlélésben, elfogadásban. A személyzetnek segít kibírni a veszteségeket. Miért is áll az ember a fedélzeten kapitányként? Mert jó a csapat és bízik benne, hogy együtt többek vagyunk és tudunk segíteni másokon. A pszicho-onkológia a kezelés része, és támogatást nyújt mindenkinek, akinek ezzel a kórral, szembe kell néznie.

Önéletrajzában szerepel, hogy a palliatív terápiát Oxfordban gyakorolta.

– A palliatív terápia a kezelések okozta mellékhatások, és az életvégi tünetek csökkentésére, megelőzésére, megszüntetésére szolgál. Nagy újdonságok nincsenek benne, de folyamatosan szinten kell tartani az ismereteket. A legfontosabb része, hogy szükségtelen szenvednie a betegnek a mellékhatásoktól, ha ezek megfelelő kiegészítő kezelésekkel uralhatóak. A fájdalomcsillapítás szinte teljes palettája elérhető Magyarországon, csak használni kell őket, vagy megfelelő szakemberhez fordulni az onkológián, vagy a fájdalomcsillapító ambulanciákon. A Magyar Hospice Palliatív Egyesületnek megalakulása óta tagja vagyok, négy esztendőn át elnöke is voltam.

Életének fontos része az otthoni ápolás.

– Az otthonápoláshoz kell egy hozzátartozó, akit szaknővérek, szakápolók segítenek az életvégi ellátásban. Tudjuk, legjobb otthon meghalni, ismerős környezetben, családtagok között. Ha azonban bármi okból ez nem megoldható, akkor a palliatív terápiás részlegeken és hospice osztályokon kell elhelyezni a beteget, ahol a személyzet képzett és biztonságban van a beteg.

Mivel a kis túlzással a világ összes konferenciáján jelen volt, hol állnak a legjobban a rák gyógyításában?

– A rákgyógyításban persze hogy az USA-ban állnak a legjobban, de minden más ország is meg tudja közelíteni ezt, ha a GDP bizonyos százaléka valóban az egészségügyre fordítódik.

Közvetlenül is gyógyít? Az ember azt hinné, hogy erre már nem is marad ideje.

– Igen közvetlenül is gyógyítok, bele is halnék, ha nem tehetném. A vezetés és a tanítás stb. hátránya, hogy sok időmet vesz el a közvetlen betegellátástól. Igazán akkor vagyok boldog és szűnik meg a világ körülöttem, ha leül velem szemben egy beteg és rám bízva az életét. Ezt az érzést semmi sem pótolja.

Apropó idő. Tényleg mire marad ideje a munkán kívül? Család? Hobbija?

– Az idő persze nem végtelen, de mindenre kell, hogy jusson belőle, még a pihenésre is. Ahhoz intenzíven kell dolgozni, hogy néha csak lötyögessen az ember. Két felnőtt gyermekem és egy 5 éves kislány unokám van, akik nagyon fontosak számomra. Megtáncoltam őket „halászni”, így függetlenül élnek az életüket. Persze sokat találkozunk, dumálunk. Hobbim a bicikli-túrálás és persze a jó színház, koncert, könyv és a film. Ha nem is hihető, de mindenből el-elkapok egy jókora szeletet, így nem lázadok, ha máskor csak a morzsák jutnak. Az vigasztal, hogy aki jobban ráér, az sem tudja okosabban kihasználni az idejét, mint én.

Bozsán Eta

Aki képes a maximumra, az átlag fölé emelkedik!

Frank A. Vicini a tihanyi sugárterápiás kongresszus amerikai díszvendége, a Magyar Sugárterápiás Társaság új tiszteletbeli tagja. A dinamikus, mosolygós sugárterapeuta a 21st Century Oncology Intézet professzora Michigan-ben. Szenvedélye a kutatás. Imád együtt dolgozni amerikai és külföldi szakemberekkel is, fontosnak tartja, hogy hálózatot építhessen a szakmában, ami rengeteg emberi pluszt adhat a gyógyításhoz.

Amerikában emlőterápiával foglalkozik, feltételezem, hogy szívesen szólal meg egy olyan lapban, amelyik erről is szól.

– Így van – reagál mosolyogva. – A parciális, tehát a részleges emlőbesugárzásról, illetve az emlőbesugárzás fejlődéséről tartottam előadást. Amikor emlőmegtartó műtétet végzünk, akkor az egész területet be szoktuk sugározni. Egy újabb onkoradiológiai eljárás szerint – ebben volt úttörő a magyar Polgár Csaba professzor – nem kell feltétlenül az egészet. A gyorsított részleges mellbesugárzás sokkal rövidebb ideig tart, sokkal kisebb területre vonatkozik, sokkal hamarabb be lehet fejezni. Egy átlagos emlőbesugárzás 5 hétig tart, ezzel a módszerrel pedig

5 nap alatt kész! Ez óriási különbség az életminőség szempontjából is, az eredmény szempontjából pedig ugyanolyan jó a hatása.

Nyilván ismeri a magyar és az amerikai adatokat, is. Összehasonlítaná nekem a kettőt?

– Érdekes módon a kezelések nagyon hasonlítanak egymáshoz Amerikában és önöknél is a sugárterápia szempontjából. Sőt! Számos technológiát, amit mi alkalmazunk Amerikában: önök kezdtek el. Például a már említett Polgár Csaba. Ezért is fontos, hogy itt lehetek most önöknél, mert nagyon szoros a kollaboráció. Az a sugárkezelési szisztéma, amit Magyarországon használnak egyértelműen fejlett és haladó.

Mi az, amit most ezen a kongresszusra a legizgalmasabbnak tart?

– Nagyon érdekes, hogy kevés különbséget látok a megközelítésben Amerika és Magyarország között. (Azt azért tegyük hozzá, hogy a gyógyítás körülményeit országszerre nem láthatta, csak az előadások színvonalából vonta le következtetéseit.) Az előadások színvonala remek, külön kiemelném, hogy az adatok elemzése és a statisztikai elemzés még komolyabb, mint amire számítottam. Mély benyomást gyakorolt rám, hogy mennyire kritikusan és körültekintően, objektíven elemezik az önök szakemberei az adatokat, ezért úgy fogalmaztam, hogy: „Fiúk, igazán progresszívek vagytok!”

Magyarországon és Amerikában is egyre jelentősebb helyet foglal el az ellátásban a rehabilitáció.

– A rehabilitáció integráns részévé vált a mindennapi gyakorlatnak, annak megfelelően, hogy a túlélési eredmények egyre jobbak. Az emlődaganatnál kifejezetten sok a hosszútávon is gyógyult beteg, ezért különleges jelentősége van, hogy súlyt helyezzenek a megfelelő rehabilitációra. Így arra is, hogy minél hamarabb és minél teljesebb mértékben vissza tudjon állni a mindennapi életbe a beteg. Ez magába foglalja a gyógytornától kezdve a táplálkozásra keresztül az egész életvezetést. Ma már ez az ellátás természetes része, ugyanúgy fontos, mint mondjuk a sebszét.

„A legújabb klinikai vizsgálatok eredményei alapján az utóbbi években egyre inkább elfogadottá válik az emlőmegtartó műtét utáni gyorsított részleges emlőbesugárzás alkalmazása. Válogatott, alacsony rizikójú emlőrákos betegeknél ilyenkor a teljes emlőállomány 5–7 hétig tartó külső sugárkezelése helyett csak az eltávolított daganat helyét és közvetlen környezetét sugarazzuk be, amivel a kezelési idő 5 napra csökkenthető. Az Országos Onkológiai Intézet 1996-ban – nemzetközi szinten is az elsők között – vezette be az emlőtűzdeléses módszeren alapuló gyorsított részleges emlőbesugárzást. Az utóbbi 11 év vizsgálatainak eredményei alapján a részleges emlőbesugárzással jól válogatott betegeknél azonos eredmény érhető el, mint a hagyományos 5–7 hetes külső sugárkezeléssel. A részleges emlőbesugárzással a kozmetikai eredmény is javítható és a sugárkezelés költsége is csökkenthető.”

Polgár Csaba

Polgár Csaba és Lövey József átadja a tiszteletbeli tagságról szóló oklevelet az amerikai Frank A. Vicininek

Gyakran jár európai kongresszusokra?

– Minden évben. San Marinóból származom, kettős állampolgár vagyok. Évente hazautazom, hogy a rokonaimmal tarthassam a kapcsolatot. A milánói emlétkonferencián például minden évben ott vagyok.

Mi a vesszőparipája?

– Az, hogy az ember mindig a maximumot hozza ki magából! Magától is ezt várja el, és másoktól is. Nem az lényeg, hogy milyen szintre jutott el valaki, hanem hogy saját magához képest a maximumot adja! A szakvosjelölteknek is megmondom, hogy az átlagos és a kiemelkedő embert az különbözteti meg, hogy mennyit képes megvalósítani, felszínre hozni a tudásából. Aki képes a maximumra, az átlag fölé emelkedik!

Mit szól Magyarországhoz? Tetszik?

– Imádom! Budapestet szeretem a legjobban. Csodálatos az építészete, hiszen mély történelmi háttérrel hordoz. Szeretnék minél gyakrabban visszatérni és megismerkedni az önk történelmével.

B. Király Györgyi

Zenével oldom a feszültséget...

Lövey József, az Országos Onkológiai Intézet főorvosa 2009-ben elnyerte „Az év onkológusa” Dollinger Gyula Emlékdíjat. Betegei így vélekednek róla: „Elhatároztam, hogy meggyógyulok a doktor úrért, hogy neki sikerélménye legyen. Nemcsak a gyógyszerekkel, hanem a lelkével, szeretetével, a gyógyulásba vetett hitével és ennek a hitnek az átadásával is gyógyít”. „Bármikor felhívhatjuk megnyugtatóért, visszahív, ha éppen nem ér rá”. A tihanyi kongresszuson találkoztunk, ahol nehéz volt elcsípni, hiszen a kongresszus elnökeként rengeteg teendő szakadt a nyakába.

Sok külföldi előadó jött el Tihanyba?

– A külföldi előadók jelenléte nagyon fontos, hiszen felhívják a figyelmünket azokra az eljárásokra, amiket műszer hiányában, vagy mert még nem tanultuk meg, nem tudunk elvégezni. A sugárterápia gépfüggő dolog, elég sok instrumentumot használunk, De azt is látni kell, hogy a sugárterápia és főleg a modern su-

Lövey József feleségével...

“ Elhatároztam, hogy meggyógyulok a doktor úrért, hogy neki sikerélménye legyen! ”

gárterápia egyre munkaigényesebb, és léteznek olyan kezelések, amiket nehezen tudunk megcsinálni a munkaerő véges kapacitása miatt. Az is tény, hogy bizonyos eszközök hiányoznak. Az a célunk, hogy mindent, ami jó és értelmes: próbáljuk átvenni! Ezért nagyon fontos a külföldi kollégák segítsége. Remek előadásokat hallhattunk, nehéz kiemelni egyet. De ha kell, Frank Vicini előadása egészen kiváló volt, teljes áttekintést adott az emlődagatok

sugárkezeléséről. Egyébként 1956-ban született.

Sokkal fiatalabbnak tűnik.

– Nem véletlenül. Egyrészt, tesz róla, hogy fiatalabbnak nézzen ki, másrészt Amerikában az emberek kevésbé használnak el, átlagosan 10 évvel fiatalabbak, mint Magyarországon, sőt, néha 15 évvel is. Egy Amerikai 75 éves olyan, mint nálunk egy 65!

Kár, hogy nem Amerikában születtem, de térjünk vissza a kongresszusra. Mire érdemes felhívni a figyelmet?

– Nagyon sok fiatal van itt, és igen magas szintű előadásokat tartottak. Látszik, hogy sok-sok energiát fektettek a tudományos problémák vizsgálatába. Ez ráadásul nem elvont tudomány, hanem olyan fajta sugárterápiás technikák, eljárások fejlesztéséről szól, ami a betegek gyógyulását segíti. Ahogyan követték egymást a fiatal kollégák előadásai lehetett érezni, hogy izgulnak, hogy tényleg nagyon fontosnak tartják, amit bemutatnak. Ez nagyon pozitív megerősítés volt a kongresszuson! Bajban is vagyunk, mert ki kell osz-

Ez is megadatott. Handel csemballóján játszik Londonban...

A zongoránál Flóra...

se, az európai és az Európán túlmutató projektek koordinálása tartozik hozzám. Ezen felül oktatok a Semmelweis Egyetemen. A 12 óra munka ebédszünet nélkül az a rutin.

Meg se merem kérdezni, hogy megismernek-e a gyerekeid?

– Hagyok otthon fényképet magamról. Félretéve a viccet a legnagyobb 12 a legkisebb 4 éves. Köztük 10, 8, 6 évesek vannak és esténként, hétvégén tudok rájuk időt szakítani, persze kevesebbet, mint kellene.

A feleségednek nem lehet könnyű öt gyerekekkel.

– Igen, de bírja.

“ **Bármikor felhívhatjuk megnyugtatóért, visszahív, ha éppen nem ér rá.** ”

tanunk első, második, harmadik díjat, a legjobb előadónak, és fogalmam sincs, mit fogunk csinálni. Töröm a fejem... a tudományos bizottság tagjai szavaznak majd egy szavazólapon. –

A lap leadásának határidejére persze a nyertesek neveit is megtudtuk, akiknek ezúton is gratulálunk! A legjobb fiatal előadók tehát: Mészáros Norbert, Borzási Emőke, Stelczer Gábor és Lőcsi Zoltán, aki a legjobb poszter díjat kapta.

– Természetesen én is tartottam előadást, a központi idegrendszer daganatairól, illetve áttekintést adtam a sugár- és kemoterápia párhuzamos alkalmazásáról agydaganatok esetében.

Ez a szakterületed?

– Ez ennél egy kicsit bonyolultabb. Egyrészt a sugárterápiás osztályon dolgozom, Polgár Csaba helyette se vagyok, vezetek egy besugárzó készüléket, meg egy 28 ágyas fekvőbeteg részleget. Sugárterápiás orvosként a központi idegrendszeri daganatokkal, a nyiroksejtes daganatokkal és a gyomor-bélrendszeri daganatokkal foglalkozom elsősorban. A központi idegrendszeri daganatok esetében a műtéten kívül a teljes spektrumot, tehát kemo-, és célzott

terápiát is művelem. Nehéz terület, de van azért sikerélmény is. Az egyik agydaganatos betegemet két és fél esztendeje kezelem. Az illető két hetente jár kezelésre, a mai napig ott van a daganat a fejében. Hogy érzi magát? Átússza a Balatont, lefutja a párizsi maratont, meg a hazait is. Én meg pecsételem, hogy igen, részt vehet a maratonon, meg az átúszáson is. Másrészt az igazgatásban is dolgozom, az összes uniós pályázat, a nemzetközi kapcsolatok szervezé-

Jut időd a munkán kívül bármilyen hobbiira?

– Fizikailag sajnos semmire, a szellemi karbantartás meg az, hogy történelmet olvasok. Kedvencem: Róma, a köztársaság és a császárság átmenetének időszaka, illetve a XX. század magyar történelme. A gyerekeimmel zenélek, a nagylányom fuvolázik, én furulyázni szoktam mellé, vagy zongorázom. A zene nagyon fontos, a feszültség oldása miatt is.

B.Király Györgyi

Akár a zongorásipok: Anna, Félix, Kornél, Flóra, Rena...

Gyöngyök asszonya

„Ne keseregj, inkább fűzz gyöngyöt Isten örömeire!” Talán Major Gáborné Ibolya, az Országos Onkológia Intézet műtősnője nem hallotta még ezt a bölcsességet, ő mégis éli. A napsütötte teraszon, ahol találkoztunk, kitént nevető szeme, derűje és gyöngyékszerek szépsége, amiket viselt. Hamar kiderült, hogy ezeket ő maga tervezte és készítette.

A gyöngyfűzés művészi lélekre utal, a műtő viszont egy nehéz hely, talán nem is nőnek lenne való. Hogy fér el ez a két dolog mégis Önben?

– Ez tényleg nagyon kemény szakma, de szeretek műtősnő lenni, ha nem szeretném, nem is bírnám, mert ezt senki nem a fizetésért csinálja. Az elhivatottság mellett kiváló a mostani kilenc főt számláló műtősnői csapatunk, és ez a másik tényező, ami fontos még nekem, ami önmagában is örömforrás. 1985 óta dolgozom a szakmában, két éve az Onkológiai Intézet központi műtőjében. Itt mindenki bemosakszik: urológiai, mellkasi, hasi vagy onkoplasztikai műtétekben veszünk részt, de a betegekkel nincs közvetlen kapcsolatunk.

A keze ügyessége minden esetre mindkét területen – műtét során és kézművességnél – egyaránt kamatozik, mint azt az ékszerei is mutatják. Hogy talált rá a gyöngyökre?

– Mindig is volt készítemem, hogy készítek valamit. Régebben kötöttem, horgoltam, aztán fontam spárgából órát, vázát, kosarat, Tiffany lámpákat is készítettem. Apukámtól örökölhettem ezt, aki mindent megcsinált, megszerelt. Ezen felül az életemben minden mindennel összefügg, és mindennek megvan a maga értelme. A gyöngy esetében ez nagyon világos. Néhány éve hobbiból kéz- és lábápoló, műkörömépítő tanfolyamot végeztem. Ott találkoztam egy hölgygel, akit megkérdezvén, mit

csinál, azt a választ adta: „Gyöngyöt fűzök”. Először én is egy hosszú, kis gyöngyökből készült nyakláncra aszociáltam, ami a gyöngyfűzésről általában az embernek az eszébe jut. Aztán a nyakában függő csodálatosan szép medálra tévedt a tekintetem, amibe azonnal beleszerettem. Én is szerettem volna olyat, és amit szeretnék, azt megcsinálom. Így kezdtem gyöngyöt fűzni otthon in-

ternetről, autodidakta módon tanulva a technikákat. Kitaláltam valamit, és addig kutattam, amíg rá nem leltem, hogyan is lehetne azt megvalósítani. És a műkörömpítésnél használt porcelánnal is addig kísérleteztem, míg végül ékszervirágok nyíltak az kezeim alatt. Nagyon jó játék ez. És a gyöngyfűzést éppen akkor kaptam az élettől, amikor egy műtéttel fél évre ágyhoz voltam kötve. A nehézség és az idő is a boldog tevékenységben szinte elröppent. A dolgok nem hiába jönnek az életünkbe, és ezért a rosszban való megragadás helyett nem kell félni a változástól sem, mert kedvező fordulatot is hozhat.

Hány ékszert készített eddig? Talán eladásra is alkot?

– Meg sem tudom számolni, annyit. A magam számára készítem őket, nehéz tőlük megválni, olyanok, mintha saját gyermekeim lennének. Azért ajándékba is adok egyet-egyed, főként a barátnőimnek.

Van valami titka, amitől mindig derűs és nevet a szeme?

– A férjemmel élek, és bár a huszonöt éves fiunk velünk lakik, már felszabadult az időm a kedvtelésimre. Szerintem – mint mindenben –, a korunkkal kapcsolatban is a jó hozzáállás a fontos. A bőröm talán nem olyan hamvas, de meg tudtam őrizni belül a fiatalságot. Nem hagyom, hogy a keserűség nyomasszon, hanem megkeresem az örömet okozó apró dolgokat, mert az örömhöz nem kellene nagy dolgok, csupán apró picik. Igen, boldog vagyok. Szeretem az embereket és szükségem van rájuk, mert társas lénynek tartom magam, emellett azonban nagyon jól el vagyok egyedül is.

Van még más kedvtelése is? Mik a tervei?

– A műszaki dolgokból szeretek napra kész lenni, modern kütyüket nézegetek a neten, és ha tehetem, veszek is ezt-azt. Nincs üresjáratom, soha nem unatkozom. Csak az idő kevés. A huszonnégy óra helyett jobb lenne negyvennyolc. A koromban is csupán azt bánom, hogy még annyi mindent szeretnék megcsinálni. A tervek, a célok visznek előre: ezekért jó felkelni reggel és elindulni. Nincs hosszú távú célom, majd kikapattan a fejből az, aminek jönnie kell, minden esetre tudom, hogy még sok megvalósítani valóm van.

Gubcsi Anikó

II. NEMZETKÖZI KAQUN KONFERENCIA 2013. SZEPTEMBER 14-15.

A KAQUN TERÁPIA SZEREPE
AZ ONKOLÓGIAI KEZELÉS
ALATT ÁLLÓ BETEGEK
REHABILITÁCIÓJÁBAN

A RENDEZVÉNY FŐVÉDNÖKE:

Prof. Dr. Kásler Miklós

az Országos Onkológiai Intézet Főigazgatója

VÉDNÖKÖK:

Prof. Dr. Tompa Anna

akadémiai doktor

Dr. Sebestyén Gyula

címzetes egyetemi docens

HELYSZÍN:

**Országos Onkológiai Intézet,
Eckhardt-terem**

regisztráció - információ:
conference@kaqun.eu
+36 30 7555 771
www.kaqun.eu/conference.htm

Kaqun partnerek:

Magyar Rákellenes Liga®

Árad belőle az élet igenlése. Temperamentumos, testbeszéde, mimikája arról árulkodik, hogy érzelmei erősek, noha nem mentes az önfegyelemtől sem. Megjelenése, sőt beszéde sem jelzi, hogy külföldön született és nevelkedett. Persze a bemutatkozásnál a neve idegenül cseng. Jorgo Klitonnak hívják, rezidens, és Albániából került Magyarországra.

Két esküvőnk lesz...

Ahogy arról faggatom először tihányi találkozásunk alkalmával, ahol ő is a sugárterápiás orvosoknak szóló kongresszuson vett részt.

– A középiskola befejezése után külföldre szóló ösztöndíjat kaptam. Választhattam több ország közül és őszintén szólva nem is tudom miért döntöttem éppen Budapest mellett. Talán a Semmelweis Egyetem híre és a Lánchíd kőoroszlánjai varázsoltak el.

Vagyis a Lánchíd és az oktatás színvonalának elismertsége hozta hozzánk.

– Igen, ez így van. Amikor megláttam ezt a gyönyörű várost már tudtam, jól döntöttem. Szerencsém is volt. Mint ahogyan az élethez a szerencse is kell. Immár 12 éve itt vagyok, kedves emberekkel kerültem kapcsolatba. Megtaláltam velük a hangot és a közös nyelvet, miközben csak magyarul beszéltem, mert jól akartam megtanulni a nyelvet. Az első évben, mint minden külföldi diák először a magyarral ismerkedtem. A tanáraink csak ezen a nyelven beszéltek hozzánk és ez már jó gyakorlat volt. A tanulmányaim esztendei alatt kollégiumban laktam. Kialakult a baráti társaságom, szinte csak magyar fiatalok voltak mellettem. Per-

sze Albániából is jöttek néhányan, velük természetesen az anyanyelvet használtam.

Milyen volt az első benyomása Budapestről, rólunk?

– Nem merem azt mondani, hogy első benyomás, ez ugyanis egy folyamat volt. Nem éreztem, hogy külföldiként máshogyan kezelnének. A város, mint mondtam: számomra gyönyörű. Nálunk nincsenek ilyen szép régi épületek. Új volt a sárga villamos, a metro és megannyi más dolog. Az én hazámban a népek zajosabbak, kevésbé sietnek, ráérősek és kíváncsiabbak. Ez egy más világ. A magyarok a teendőikre fókuszálnak, figyelik az órát és sietnek. Lehet, hogy idővel én is ilyen lettem. Felvettem az itteni ritmust. Utazom, járok más országokban is, kérdik utána milyen volt, azt válaszolom: nem láttam szebb várost Budapestről.

Jó ezt hallanom. Miért lett orvos?

– Albánia egyik déli kisvárosából származom, a szüleim ma már Tiránában élnek. Nincs orvos a családban. Szüleim nevelték-e belém, vagy én akartam? Ma már nem tudom. Úgy vélem, jól választottam pályát. Ez nekem már akkor világos volt, amikor egyetemista koromban el-

kezdtem mentőzni. Utána is folytattam, hét évig Csepelen ismerkedtem balesetekkel, rosszullétekkel, minden esettel, amely azonnali döntést igényelt. Nemcsak az ügyletek szakmai része volt fontos és érdekes, hanem az emberi oldala is. Mindig megnéztem hová mentünk, milyen körülményeket találtunk ott, ki a beteg, mit él át, míg mi odaérünk. Sokat tanultam a hét év alatt, többek között kommunikálni is a beteggel és a hozzátartozókkal. Onkológus szakorvos szeretnék lenni. Szerencsésnek érzem magam. Az Országos Onkológiai Intézetben nemcsak szakmai, de emberi szempontból is nagyon jó környezetben vagyok. A kapcsolatomban a főnökeimmel és a kollégákkal nemcsak munkajellegű. Itt sok beteggel

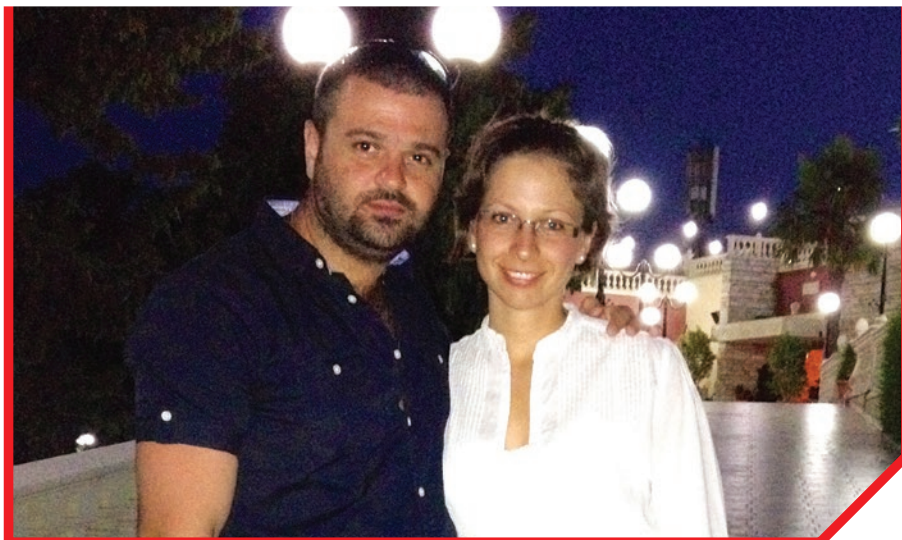

találkozom, a diagnózisaimhoz, a kezelésekhöz mindig ott áll a háttérben a tapasztalt szakorvos kolléga, aki segít, útmutatást ad. Nem utolsó sorban olyan technikát használhatok, ami csak itt van az országban. Szabad időm alig akad, napi 9-10 órát dolgozom, ez természetes. Egy szakorvos jelöltnek csak így

kig elzárt terület volt Albánia a számkra, csak mostanában kezd az úti célok között szerepelni. A kulturális, vallási és politikai helyzet mindig meghatározó. Ön egy muzulmán déli országból jött egy keresztény közép-kelet európai országba.

– Albánia kétharmada muszlim, 400 évig török hódoltság alatt éltünk. Ők adókedvezményt adtak annak, aki

a barátomnak. Édesanyám, muszlim édesapám keresztény. Nálunk ez sosem okozott konfliktust. Tisztelték egymás hitét és én ebben nőttem fel. Magam eddig sehová sem tartoztam. Júliusban házasodom. A menyasszonyom magyar és katolikus. Tiszteletben tartjuk egymás érzéseit. Két esküvőnk lesz: egy Magyarországon, egy otthon. A szülők mindkét esküvőn ott lesznek és én abban a remek

van módja megtanulni a szakmát. A stresszt meg kifutom magamból. Arra azért van idő.

Az Ön hazájáról nálunk általában keveset tudnak az emberek. Évtizede-

áttér az igaz hitre. A sok szegény embernek ez volt a megoldás az életre. Ha valaki elmegy egy másik országba, nem viheti el oda magával az előítéleteit. A mást el kell fogadni, persze az már más kérdés, hogy kit választok

helyzetben vagyok, hogy kétszer is elvehetem ugyanazt a nőt.

Előre is gratulálok, sok szerencsét és sikert a házasságában.

Várhegyi Andrea

„Csak anyanyelvemen lehetek igazán én”

Küronya Zsófia szerint az onkológia nem a bánatról szól. „A legtöbb esetben siker-történetet látunk: nem az a jellemző, hogy elveszítjük a betegeket, hanem az, hogy meggyógyulnak, vagy jó életminőséggel krónikussá tudjuk alakítani a betegségeiket” – állítja az országos intézet fiatal onkológusa.

Ha csak úgy besétáltam volna Küronya Zsófia rendelőjébe, amikor ő nincs ott, akkor is azt gondolom, hogy a szoba gazdája egy derűs nő. Élénk színű, kék-sárga, a Napot ábrázoló festmény a falakon, mindenfelé virágok a képeken és a csecsebecséken is. Vidámságot, optimizmust sugároz minden.

Ha azt hallja az ember, hogy onkológia, a legtöbbünk fejében csupa negatív kép jelenik meg. Bánat, szenvedés, depresszió, jaj, csak ezt megússzam... Ehhez képest nagyon jó érzés belépni a rendelőjébe, ahol viszont egészen mással találkozik az ember...

– Az onkológia a betegekben még ma is félelmet kelt. Az a terület, amivel én foglalkozom, sikertörténet, ezek a daganatos megbetegedések ugyanis még előrehaladott állapotban is gyógyíthatók az új kezelésekkel, vagy krónikus betegségekkel lehet őket alakítani. Az elmúlt öt évben nagyon nagy fejlődés következett be itt, és ennek még nincs vége. Újabb és újabb hatóanyagok jelennek meg. Harmadéves koromban, amikor az onkológiát tanultuk az egyetemen, el se tudtam képzelni, hogy ilyen gyógymódok létezhetnek. Nem azt látjuk, hogy elveszítünk egy beteget, hanem hogy éveket adhatunk neki. Vidám természetű vagyok, igyekszem a dolgok derűs oldalát látni. Itt is vannak persze nehéz pillanatok, amikor tudjuk, hogy elveszítünk valakit, azzal nagyon nehéz szembesülni.

Nagy lelkesedéssel és valóban optimizmussal telve beszél a szakmájáról, pedig eredetileg nem onkológusnak készült. Édesapja belgyógyász, gasztroenterológus, de valahogy őt sem akarta követni.

– Eredetileg reumatológus akartam lenni, ehhez azonban kellett a

Hogyan lett a kardiológiából, meg a többiből onkológia?

– Megyeri Éva volt az, aki elindított engem ebbe az irányba. Úgy tapasztaltam, hogy a belgyógyászatban lévő betegek nagy része amúgy is onkológiai betegségben szenved, érdemes lenne ezzel a területtel foglalkozni.

belgyógyász szakvizsga. 1999-ben indult a rezidensképzés, akkor kerültem a Honvéd kórházba rezidensként. Nagy szerencse volt, mert itt kezdőként lehetőségem nyílt kardiológiával, infektológiával és haematológiával is foglalkozni. Nagyon hálás vagyok az ottani professzoraimnak, Liptay Lászlónak, Vachaja Józsefnek és Megyeri Évának, mert bármivel fordulhattam hozzájuk, mindig segítettek.

Fél éves gyakorlatomat az Országos Onkológiai Intézetben töltöttem Bodrogi professzornál.

Mikor került munkatársként az Országos Onkológiai Intézetbe?

– 2008-ban meghírdették az állást, és Bodrogi tanár úr meghívott. 2007-ben szakvizsgáztam, éppen akkor vonták össze a Honvéd, a BM, a MÁV és a Szabolcs utcai kórházat. 2008. április 21. óta dolgozom itt, csaknem

napra pontosan öt éve. Urogenitális daganatokkal foglalkozom.

Zsófia 2011-ben egyik alapítója volt a Fiatal Onkológusok Szekciójának (FIOSZ) most ő az elnöke. Az alapítók a társszakmák képviselői voltak: a sebészetet Mátrai Zoltán, a mellkas-sebészetet Langmár Zoltán, a nőgyógyászatot Langmár Zoltán, a bőrgyógyászatot Schmidt Emese, a sugárterápiát Zaka Zoltán, a szakorvosjelölteket Kiss Edina, a fej- és nyaksebészetet Lengyel Csongor, az urológiát pedig Riesz Péter képviseli.

– A szekció célja a munkakapcsolatok kialakítása, a szakvizsgára készülőök segítése, és évenkénti konferenciák megrendezése. Az elsőt – főszervezője voltam – tavaly tartottuk „Komplex onkológiai ellátás a diagnózistól a rehabilitációig” címmel, és mindenki lehetőséget kapott a bemutatkozásra. Harminchat előadó tartott 8 perces előadásokat az Onkológiai Intézet Eckhardt-termében, és körülbelül 110 résztvevőnk volt.

Szívesen foglalkozik ilyesmivel?

– Igen, örömmel dolgoztam a rendezvényért, jó volt látni ennyi fiatal kollégát együtt. Nemzetközi konferenciákon is szívesen veszek részt. Mátrai Zoltánnal és Nagy Péterrel képviseltük a FIOSZ-t az ESMO (European Society for Medical Oncology) konferenciáján Bécsben. Nagyon érdekes volt látni, hol tartanak például a fiatal spanyol és francia kollégák.

Hol tartanak? Nagyon más fiatal onkológusnak lenni például Franciaországban?

– Teljesen más, a leginkább azért, mert kevésbé leterheltek. Évtizedes előnyük van a szervezeti működést illetően is. Van programjuk, újságjuk, szakmai fórumuk, ahol folyamatosan tartják a kapcsolatot egymással.

Az önök szekciójának hány tagja van?

– Most 55–60. Egyelőre azt szeretnénk elérni, hogy minél több fiatal tudjon rólunk, és tudja, hogy az onkológiában nagyon sok szépség van. Nem győzöm eleget mondani: új gyógyszerek, hihetetlen eredmények.

Sajnos az onkológiának is ugyanaz a problémája, mint több orvosi

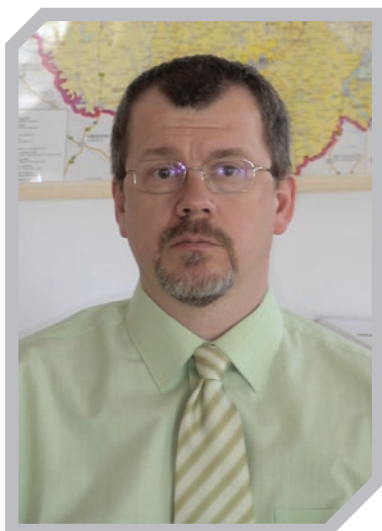
szakterületnek: egyre kevesebb az onkológus, egyre kevesebb a fiatal, pedig 2012 szeptemberétől már első szakvizsga is lehet az onkológia. Önnek soha nem fordult meg a fejében, hogy külföldre menjen dolgozni?

– Nem. Kosztolányit idézve: „Csak anyanyelvemen lehetek igazán én.” Azt hiszem, hogy csak magyarul tudom a megfelelő szavakat mondani a betegeimnek. Amikor megtudják, hogy daganatuk van, nagyon megijednek és szinte semmire nem emlékeznek abból, amit mondtam. Ugyanakkor többször előfordult már, hogy évekkal később mondták, mennyire beléjük vésődött mégis egy-két mondat. Szerintem erre csak az anyanyelvén képes az ember.

Vámos Éva

Varázspálcát én sem tudok előhúzni!

„Az ország legkorszerűbb sugárterápiai gépét emelték be hétfőn óriásdaruval a pécsi Onkoterápiás Intézet bunkere előtti rakodótérbe. A gép pontos és gyors, azaz a rákos daganatra fókuszál és a besugárzás ideje is rövidebb, mint az egyéb, eddig használt gépek esetében” Az idézett MTI hír 2011 novemberében jelent meg. Vajon mi történt azóta Pécsen? Mangel László professzor, az Onkoterápiás Intézet vezetője elmondja önöknek. Meg azt is, hogy miként gondolkodik a mobiltelefonok használatáról, illetve a varázspálcáról.

A pécsi sugárterápiája története egyidős a Pécsi Egyetem XX. századi történetével. Az 1912-ben alakult Pozsonyi Egyetem 1923-ban került Pécsre. A Központi Röntgen Intézet első igazgatója Rohrer László volt, aki daganatok röntgen besugárzásával is foglalkozott. Most nagyot ugrunk az időben: 2007. április 1-jével Mangel László kapott igazgatói megbízást, hiszen a PTE KK Onkoterápiás Intézet vezetőjének nevezték ki. Jelenleg az intézet több kutatásban is részt vesz, nagy hangsúlyt fektetnek egy európai színvonalú onkológiai centrum kialakítására.

Elmesélné, pontosan mit tud az új sugárterápiás berendezés? Elsősorban milyen típusú daganatokkal értek el vele sikereket?

– Az új sugárterápiás készüléket, a Novalis TX gyorsítót 2011 végén szállították intézetünkbe, és kb. egy éves telepítés, sugárvédelmi kialakítás, bemérések elvégzése után 2012 vége felé kezdtük el a klinikai üzemmódot, fokozatos betegbeléptetéssel és a megfelelő gyakorlat elsajátításával. Az elmúlt több mint 1 évben már nagyon sok beteg sugaras ellátását végeztük el, és fokozatosan állítjuk be a speciális kezeléseket. A készülék a modern kezelési eljárásokat illetően multifunkcionális, lehetséges a géppel elvégezni az ún. képezérelt, CT vezérelt, ill. az

ún. intenzitásmodulált sugárterápiát. Valamint a dinamikus ívbesugárzásos kezelési formákat és a sztereotaxiás sugársebészeti eljárásokat is végzünk rajta. Ezen modern technikák alkalmazása nagyon fontos azon esetekben, amikor igen pontos besugárzásra van szükség.

Például?

– A daganatos kisgyermeknél, az idegrendszeri tumoroknál, illetve a prosztataráknál. Ennek megfelelően a legtöbb kezelt betegünk prosztatata daganatos. Viszonylag nagyobb számban végeztünk el már kezeléseket agydaganatok, gégeszeti daganatok esetében, de más típusú onkológiai betegségeknél is történtek gyógyító beavatkozások a készülékkel. Általában betegeink a kezeléseket jól viselték, azonban a kezelési eredményekről még korai beszélni, hiszen a kezelésnek az a végső célja, hogy a betegek 5 vagy 10 év múlva is daganatmentesek legyenek. Egyébiránt nagyon reméljük, hogy az elkövetkező évben tervezett onkológiai fejlesztések kapcsán már hasonló kezelések elvégezhetőek lesznek más onkológiai centrumokban, Pécsen és Budapesten kívül is.

Hányan dolgoznak az Ön keze alatt? Hányan tudnak az új géppel bánni? Ez egyben azt is jelenti, hogy a régebbi sugárterápiával teljesen leálltak?

– Az intézetben több mint százan dolgoznak, és kb. 25–30 kolléga szinte kizárólag a sugárterápiával foglalkozik. Mind az orvosok, mind a fizikusok, mind a röntgenasszisztensek közül többen voltak már különböző továbbképzéseken. A régebbi, hagyományos besugárzási formákkal természetesen nem álltunk le, hiszen számtalan beteg és betegség esetében nem szükséges, hogy a legkorszerűbb technológiát vessük be, az elvárt terápiás eredmények ugyanúgy biztosíthatók a hagyományos módszerrel is.

Miközben valljuk, hogy a lelki bajok vezetnek szervi betegségekhez, jó lenne, ha orvosi szempontból – példák alapján – Ön ezt alátámasztaná. Hogy lehet óvni a lelki békénket? Mi lehetne a varázspálca?

– Azt nem tudjuk, hogy a lelki problémák vajon vezethetnek-e daganatos megbetegedéshez, azonban az biztos, hogy megfelelő lelki állapotban és rendezett körülmények között élők esetében a gyógyulás esélye jobb. Az egészséges életmód, a rendszeres testmozgás bizonyos értelemben védő hatású lehet a daganatok kialakulásával és a betegség rosszabbodásával szemben is. Varázspalcát, amely elhozza a lelki békét, természetesen én sem tudok előhúzni, legfeljebb azt tudom javasolni, hogy mielőbb találjanak rá, a saját „varázspalcájukra.”

Az Ön számára létezik az a fogalom, hogy „kedvenc beteg”?

– Én úgy gondolom, hogy egy orvos és főleg egy onkológus számára az a fogalom, hogy kedvenc beteg, nem létezik. Lehetőség szerint minden betegnek azt az ellátást kell nyújtani, ami részben a betegsége, részben a lelkiállapota alapján a legmegfelelőbb. Természetesen vannak olyan betegek, akikkel az átlagosnál többet beszélget az ember, és vannak olyan betegek, akiknél a kezelés megtervezése és kivitelezése az átlagosnál jóval több időt vesz igénybe. De, ez messze nem azt jelenti, hogy a betegek között érzelmileg próbálunk különbséget tenni.

Az Interneten olvastam, hogy Ön is hozzászólt az agydaganat kontra mobiltelefon kérdéskörhöz. Van abszolút igazság? Milyen kutatások támasztották ezt alá, illetve akik megkontrázzák, ők mivel érvelnek?

– Az abszolút igazság viszonylag ritka mind a rákkutatásban, mind a rákgyógyításban. A mobiltelefonok használatát illetően is csak részleges információink vannak, de az többszintű megfigyelés, hogy: bizonyos, szövettanilag jóindulatú idegrendszeri daganatok gyakrabban fordulnak elő a mobiltelefont rendszeresen használók között. Persze ezt objektíven felmérni nagyon nehéz, és egyáltalán nem lehet azt mondani, hogy ezért a mindennapok fejlődését állítsuk meg. Erről nincs pontos ismeretem, de úgy gondolom, hogy a készülékek fejlődésével, ill. kímélőbb használatával (pl.headset) a rizikó biztos, hogy csökkenthető.

Pécs a művészetek városa is. Milyen előadások, koncertek azok, amit a világegyetem sem hagyyna ki?

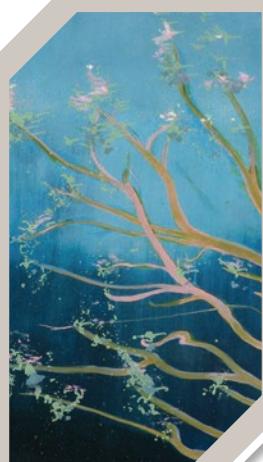
– Sajnos egy gyakorló klinikusnak, illetve vezetőnek nagyon sok szabadideje nincsen, de természetesen már én is voltam mind komolyzenei, mind könnyűzenei koncerten az újonnan épült Kodály Központban, melynek akusztikája szakemberek szerint is egyedülálló. Mindezek mellett el kell mondanom, hogy mindentől függetlenül Pécs városát jómagam is Magyarország egyik legszebb városának tartom, ahol mindenkinek érdemes egy kis időt eltölteni, körbe nézni, esetleg egy zenei vagy művészeti eseményen részt venni.

Gyönyörű nevű utcában van az Intézet. Édesanyák útja. Én még ilyet nem is hallottam! Ha ránéz az utcátáblára, milyen emlékeket idéz fel Önben?

– A pécsi Onkoterápiás Intézet egy telephelyen található a Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikával, az épület régebbi része is annak idején a Nőgyógyászati Klinikához tartozott. Az Édesanyák útja név innen ered. Ha valaki errefelé jár, akkor mind a Klinika parkjában, mind a környező utcákban nagyon sok várandós fiatalasszonnyal és kisgyermekkel találkozhat, és ez valahol pont az onkológiai gyógyítás kapcsán is jelezheti az élet állandó újraindulását.

Bozsán Eta

Lélek- ápolás

Kontra Ágnes a fiatal festő, és Csík Melinda az alapítvány elnöke

Szép neve van. A tíz éve működő Európa Szívében Alapítványt azzal a szándékkal hozták létre, hogy nemes célokat szolgálhasson, hogy Magyarország visszakerüljön az európai kultúra szívébe. Lélekápoló programjukat időről-időre az egészségügyi intézményekben valósítják meg. Ezúttal az Országos Onkológiai Intézet aulájában, ahol Kontra Ágnes festő kiállításában gyönyörködhettünk.

Elmondaná, mit jelent a Lélekápoló program? – kérdezem Csík Melindát, az Alapítvány elnökét,

– Bár tevékenységünk alapja a zene, énekesekkel és zenészekkel rendszeresen látogatjuk elsősorban a gyermekkórházakat, de képzőművészeti és természettudományi kiállításokat is szervezünk. Kiemelt lélekápolóink Bognár Szilvia és Navratil Andrea népdalénekesek, illetve a 4 Akkord Show Kórus. Úgy gondoljuk, hogy a krónikus betegségben szenvedőknek, vagy a lábadozó betegeknek ezekkel a programokkal hozzá tudunk járulni a pszichoszociális rehabilitációjához. Egyébként lélekápolónak nevezük azokat kiállítókat, művészeket is, akik saját műveikkel ápolják a betegek lelkét.

A „Kultúrával az egészségért „szlogen rendkívül jó szóösszetétel, ráadásul tele tartalommal. Hogy kerültek ide az Onkológiai Intézetbe?

– Tavaly vettük fel a kapcsolatot az Intézettel és örömmel tapasztaltuk, hogy nyitottak és készek az együtt-

működésre. Különösen Mátrai Zoltán főorvos. Így aztán létrejött a közös rendezvény-sorozat. Hatheti rendszerességgel vagyunk itt, újabb és újabb kiállítókkal, művészekkel. Az Alapítványnak és az Intézetnek azonos a célja: pozitív közösségi élmények keretében segítsük elő a gyógyulást. –

Ha még nem mondtam volna, az aula egy újonnan elkészült épületben található, mely a 3-as számot viseli. Ha az ember megáll és felnéz, a nyílt eget látja onnan, ugyanis üvegteretével készült. Ha besüt a Nap (márpedig besütött), nem mondom, hogy nincs melege. A látogatók jönnek kintről meghívottak, de a kórház bent fekvői is érkeznek. Aztán látok egy ismerős arcot, rájövök, hogy az X-faktorban szereplő Barnicsko Vali a Like énekes. Végül megérkezik Kontra Ágnes festőművésznő is. Akiről még azt is megtudom, hogy több mint 5000 méter magasságban bejárta a Himaláját, ami azért fontos, mert a tárlaton több képe is a Himalájáról „mesél”. Még hozzá úgy, hogy nem készített belőle fotókat, hanem emlékezetből festette rendkívül szuggesztív képeit. Első ránézésre olajfestményei tele vannak kétséggel, női lírával és hármastagozódással. Egy témát háromszor ismételt meg, de másképpen. Az egyik képen nepáli csúcsokat és sok felhőt látni, melynek címe: A lelkek kifutópályája. Ugyanis a

nepáliak abban hisznek, hogy amikor meghal egy ember, a lélek ott vesz lendületet, hogy átmenjen a túlvilágra.

Szépek. Ágnes festményei és a lelke is. Minden alkotása lélekemelő. Amikor a kis külön tárlatvezetésünk egy csendélethez hasonló képhez ér, Ágnes felvilágosít, hogy latinul „halott életnek” hívják a csendéletet. Úristen pedig, hogy szeretem őket!

Aztán egy beteg mellé csapódom. Kérdezem erről-arról. Hajnalka a következőket mondja:

– Az ilyen képek látványa felér magával a természettel! Az embernek rögtön jobb kedve lesz, ha látja ezeket, a festményeket. Odakint rendszeresen megyek kiállítá-

Már a kanyarban „lecsapok” a főorvosra, azaz Mátrai Zoltánra.

– Nagy örömmel tölt el, hogy ma is egy olyan kiállítást nyithatunk meg az Európa Szívében Alapítvánnyal, melyet hetekig, hónapokig rendkívül sok ember tud élvezni. Azok is, akik itt dolgoznak, vagy akik betegként vannak jelen, sőt azok is, akik látogatóba jönnek. Azt gondolom, hogy a betegségből meggyógyulni egy összetett, testi-lelki folyamat. A testnek minden eszköze intézetünkben a rendelkezésre áll, de arra is figyelni kell, hogy a daganatos betegek a lelkiéletük megerősítéséhez is kapjanak valami pluszt. Az mindig jót tesz, ha valahol feltűnik számukra valami üdeség, talán kizökkennek a fájó hétköznapiakból. Örülök ennek a jól szervezett kiállítás-sorozatnak. –

A méltatásban azt olvasom, hogy Ágnes belső képei után fest. Festményei meditációs élményekből születnek. Olyan címeket adott képeinek, melyek önmagukban is megállják a helyüket: Ágak és utak, Himalája térképek, Lelkek kifutópályája, Búzavirág-fények, Felhő-képek, Virágzás. És ami a legjobban megálljt parancsolt eszemnek-szívemnek: „Az van messze, ami nincs”. Ilyen címet! Még szerencse, hogy a képei közel vannak...

sokra, kötődöm a művészethez. Abszolút jó kezdeményezésnek tartom, bár az emberek ide nem azért jönnek, hogy képeket nézzenek, de a mindennapjaikat megszínésítheti. Holnap már haza is mehetek, úgy-hogy örülök ennek a búcsú-ajándéknak. –

Közben az énekes-lány a hangfalakkal bajlódik, az asztalokra láthatatlan kezek üdítőt, ásványvizet varázsolnak. Jó néhány nemrég operált hölgy is érkezik. Ezt onnan látom, hogy egy csinos zacskóban elrejtett palackkal foglalják el helyeiket.

Dorogi Bence rezidenst is szóra bírom:
– Lélekemelő, ahogy a természet visszaköszön. Én magam is nagy természetjáró vagyok, szinte ugyanolyan érzés fog el a képeket látva, mint élőben. Örülök, hogy minden nap láthatom. –

Bozsán Eta

A banánfámon idén először érik gyümölcs...

Amikor először jártam az Országos Onkológiai Intézetben riportot készíteni torokszorító volt a fej-nyak osztályon tapasztaltak látványa. Együtt éreztem beteggel, orvossal egyaránt. Az élmény máig bennem maradt. És eszembe is jutott, amikor a legutóbbi Tihanyban megtartott sugárterápiás kongresszuson Takácsi-Nagy Zoltán részlegvezető főorvost egyben a Magyar Sugárterápiás Társaság leendő elnökét hallgattam, arról, hogy a fej-nyak daganatok ma már rendkívül eredményesen kezelhetők.

– A nyelvgyök-tumor magas dózisteljesítményű szövetségi sugárkezelésének hosszú távú eredményeiről számoltam be ez alkalommal. Szakmai érdeklődésem középpontjában a fej-nyak daganatok sugárkezelése és radiokemoterápiája, valamint a nyelvgyök tumorok brachyterápiája áll. Amikor a fej-nyak daganatokról beszélünk, tudnunk kell, hogy sem a kezelés, sem a beteganyag szempontjából nem tartoznak az egyszerűbb esetek közé. Az érintettek jelentős része alkoholista, nikotinfüggő vagy mindkettő egyszerre. Kezelésük ugyanakkor a jelenlegi terápiás eljárásokkal rendkívül eredményes, mert például az orrgarat, szájgarat és a gégedaganat esetében műtét, csonkolás nélkül – a beteg életminőségének jelentős mértékű romlása nélkül – is gyógyulást érhetünk el. A szervmegőrzés például a beszéd és a nyelés szempontjából is fontos a nyelvgyök-tumor szövetségi brachyterápiájánál.

Miként oldják ezt meg? Nyilván a betegek is felteszik ezt a kérdést a kezelés előtt?

– A tumoros szövetek közé izotópot (iridium 192) juttatunk be és így helyileg magas dózist leadva kevésbé károsítjuk a környező ép szöveteket, ami a külső sugárzásnál szükségszerűen előfordul.

Amikor annak idején Székesfehérvárott elhatározta, hogy orvos lesz, gondolta-e, hogy épp az onkológia részterülete vonzza majd?

– Nem, ez nem szerepelt a tervem között. Édesapám nagycsaládban nőtt fel. Heten voltak testvérek közülük hárman orvosok, ketten gyógyszerészek lettek. A családban még akad a távolabbi rokonok között is néhány orvos. Az én pályaválasztásom ezek után talán nem meglepő. Apám belgyógyász, anyám önkormányzati tisztviselő volt, így az apai rábeszélés és a családi minta is erős motivációt jelentett az orvoslás mellett. Budapesten végeztem az általános orvosi karon. Végzés után két rokonom is

javasolta számomra az onkológiát, közelebbről pedig a sugárterápiát. Indokaik között az is szerepelt, hogy kisebb szakterület, nagy fejlődés előtt áll és folyamatosan fejlődő műszaki eszközök segítik a gyógyítást.

Nem csalódott és számos külföldi tanulmányútra nyílt lehetősége.

– Valóban volt alkalmam Franciaországban, Németországban, Angliában is tapasztalatot szerezni. Ösztöndíjasként az ottani sugárterápiás klinikákon dolgozhattam hosszabb-rövidebb ideig. Amit ott megtanultam, azt itthon hasznosíthattam. Ma már hazánkban is magas színvonalú műszaki háttér szolgálja a betegek gyógyulását.

A szellemi felkészültségen kívül ehhez a hivatáshoz kell a fizikai kondíció és a lelki egyensúly is.

– Reggel 5-kor kelek, már megszoktam. Heti hat alkalommal mozgok, futok és úszom felváltva. Telente, amikor csak tudok, síelek a családommal, ez nekem remek kikapcsolódás. Minden szezonban egy „fiús” síprogramot is szervezünk, ilyenkor van alkalmam találkozni a barátaimmal is. Örök szenvedélyem a botanika, elsősorban mediterrán és pozsgás növényekkel foglalkozom.

A fáma szerint a kertjében rozmarin és egyéb délszaki növények találhatnak otthonra.

– Igaz a hír, külföldi útjaimról is minden alkalommal hazahozom a nekem tetsző növényt, amit többnyire sikerül is meghonosítanom. Télálló pálma és leander, füge, olajfa, gránátalma, babér, ciprus és euka-

liptusz is nő a kertünkben. Persze akad olyan növény is (banán, papaya, maracuja), amelyeket télen be kell vinni védett helyre. Képzelve, a banánfámon idén először érik a gyümölcs. Hétfvégén általában elmegyünk a fővárosból, mert vidéken sokkal jobban ki tudunk kapcsolód-

ni. A feleségem jogász, de ő is egészségügyi területen dolgozik, a fiúnk 12 éves, ügyes tornász és hozzám hasonlóan minden kezébe kerülő magot elültet, így a legtöbb virágcserepünkben számomra ismeretlen növények kezdenek kihajtani. Hogy követ-e a pályán nem tudom. Egy tény, hogyha előadásra készülök, fintorogva fordul el a daganatos betegek fotói láttán.

Rendben vagyok a saját halál-tudatommal

Amikor munkaköréről, beosztásáról kérdezem, a felsorolás után hozzáteszi, hogy „voltam”. Az interjú felvételekor ugyan még az intézeti szobájában ülünk, de beszélgetőpartnerem már csomagol. Néhány nap múlva nyugdíjas lesz, aztán pedig önkéntesként jár ide, azért, hogy segítse-tanítsa a fiatal pszichológusokat.

Hogyan lett pszichológus? Elhivatottságból vagy véletlenül, példakép hatására vagy szülői akaratra?

– Szüleim az ötvenes években egy vidéki szanatórium-ban dolgoztak, csonttuberkulózissal küzdő embereken próbáltak segíteni. Bennlakók voltunk, s magától adódott, hogy mi gyerekek a betegek társaságát kerestük, hiszen a páciensek ráértek, hogy velünk beszélgessenek. Úgy-hogy én már három-négyéves koromban tudtam a betegekkel folyamatosan társalogni. Engem nem a gyógyítás érdekelt, hanem a terápia „tárgya”, a beteg ember. Aztán később is sokszor voltam betegek társaságában, mert amikor apámat, mint orvost Budapestre helyezték, benn laktunk a kórházban.

Riskó Ágnes pszichológia szakon végzett, de közben, illetve ezután tíz éven keresztül a gyermekeit nevelte. Amikor dolgozni kezdett a Nyéki úti pszichiátriai osztá-

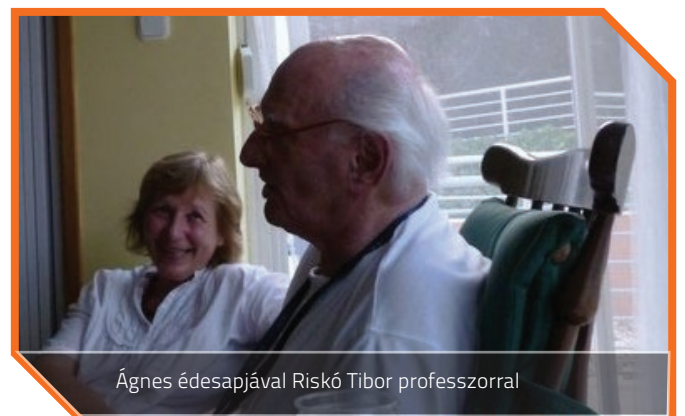
Nehéz odafigyelni a szavaira. Nem azért, mert unalmas, amit mond, hanem azért, mert mosolyog. Riskó Ágnes pedig szinte mindig mosolyog, szeméből derű, szeretet, melegség sugárzik. Alighanem a betegekre is így hat, valamiféle természetes kisugárzással, mélyről jövő delejes erővel.

lyon, különösen felkeltették a figyelmét azok a betegek, akiknek a lelki bajok mellett testi panaszai is voltak, akik emlékeztették édesapja pácienseire. Akkoriban a pszichiátriai osztályokon nem nagyon törődtek azzal, hogy valakinek teste is van. Ugyanakkor a 80-as évek végén szembesült egy másik veszéllyel is – azzal, hogy a pszichiátriai betegek megkapják a maguk gyógyszer adagját, de testi rehabilitációjuk a magas költségek miatt háttérbe szorul. Szerencsére Ágnes asszonyt felkérték, hogy a pszichiátriáról menjen át az onkológiára.

A kilencvenes évek elejére az Országos Onkológiai Intézet akkori főigazgatója Eckhardt Sándor megszervezte azt, hogy ebben a gyakran nagyon súlyos testi betegekkel foglalkozó intézményben az onkológusok mellett pszichológusok, pszichiáterek, szociális munkások, gyógytornászok is szervezeten, együttműködve dolgozzanak. Riskó Ágnesnek azóta egyfolytában itt volt a munkahelye.

Laikusként úgy gondolom, Önnek nem sok sikerélménye lehet: a betegek akkor keresik a lelki vigaszt, amikor már tudják, mi vár rájuk.

– Ez nem így van. Kezdjük azzal, hogy – miként azt mondani szoktuk – mi nagyon nehéz, „háborús” helyzetben dolgozunk. A tűzvonalban. Mi akkor találkozunk a beteggel, amikor az onkológiai szakbizottság eldönti, milyen stádiumban van a kór és a páciens milyen kezelésre

Ágnes édesapjával Riskó Tibor professzorral

szorul. Ilyenkor találkozunk harcra kész emberekkel, de teljesen elárvult és összetört betegekkal is, attól függően, milyen hatással volt rájuk az orvosokkal történt döntő megbeszélés. Szerencsére az orvostudomány ezen a téren hatalmasat fejlődött, látjuk a daganatos betegséggel küzdők javuló esélyeit. Tehát nem hazudunk, amikor valakinek a szemébe nézünk, s felajánljuk, hogy például a kemoterápiás kezelés mellett pszichológiai segítséget is adunk.

egy öreg fa kidőlt, amikor abból vagy amellett kifejlődik egy másik bokor vagy egy virág. Én ott éreztem és értettem meg igazán, hogy a körforgás a növények, az állatok és az emberek életében természetes jelenség, amit el kell fogadnunk. Tudomásul kell venni, magamnak is, hogy az élet véges, ezért próbálok tudatosan eltölteni a napjaimat, átgondolni azt, hogy mire milyen energiát, mennyi érzelmet és időt fordítok; ennek alapján mondhatom azt, hogy én rendben vagyok a saját halál-tudatommal.

Ha jól számolom, jó néhány éven át úgy élt a hivatásnak, hogy közben otthon anya és feleség volt. Mi a módszer arra, hogy ez a két szerep megférjen egymás mellett? Amikor hazaért, fogásra akasztotta a fehér köpenyt és ezzel a rázúdult lelki terheket is ajtón kívül hagyta?

– Ilyen nincs. Nem igaz az, hogy az ember a köpenyvel együtt le tudja vetni mindazt, amit átélt a kórházban. Amíg a gyerekeimmel voltam, nagyon ügyeltem az egyensúlyra a kórház és a családayaság között: a pszichiátrián is és az onkológián is csak fél munkaidőben dolgoztam, mindig sportoltam, zenét hallgattam, és soha nem mentem egyenesen haza. A mai napig biciklin járok a Kékgolyó utcába, ami azért is figyelemre méltó, mert elég messze lakom. Alapvetően azonban számomra a kapcsolódás, a szórakozás a családomról való gondoskodás. S hogy visszatérjek mégis a szakmámra: sok örömet talállok abban is, hogy egy internetes honlapot készítek a betegek és hozzátartozóik, valamint kollégák számára – onkopszichologia.hu – amelyen megosztom gondolataimat és beszélgetek az olvasókkal.

A beteg, ha gyógyíthatatlan, találkozik a halállal, de egyszer és végérvényesen. Ön viszont munkája során sokszor látja az elmúlást, ráadásul addigi páciensei, közvetlen ismerősei körében. Hogyan lehet ezt bírni?

– Ez a kép úgy teljes, hogy vannak sikeres túlélők, akik velünk együtt újra élnek az életüket, s aztán majd meghalhatnak természetes módon vagy akár más betegségben. Természetesen rám is mélyen hat, engem is megráz, ha egy 19 éves ifjú a diagnózis közlése után bejön hozzám, elmondja: megtudta, hogy daganatos betegsége van, s hogy meg is halhat. Az a fontos, hogy ekkor az az energiaterület erősödjön bennem, amely segíti a fiatalembert a tenni akarásban, abban, hogy minden kínálkozó, reális lehetőséget vegyen igénybe a gyógyuláshoz. A halállal kapcsolatos gondolataimat végképp egy kanadai utazás öntötte formába, amikor elmentünk evezni egy olyan természetvédelmi területre, ahol nyolcvan éve tilos hozzányúlani a növényekhez, ahol láttam, milyen, amikor

Csák Elemér

[Bevezető](#) | [Élog](#) | [Statisztikák](#) | [Megfigyelések](#) | [Archívum](#) | [Kapcsolat](#) | [In English](#)

Onkopszichológia Online

Bevezető

Az Országos Onkológiai Intézetben 1988 óta klinikai szakpszichológusok is dolgoznak, együtt a betegekkel, a hozzátartozókkal és a szakemberekkel.

Növekvő onkopszichológiai tapasztalataink alapján szerveztük ezt a honlapot, és igyekszünk minél több eleményt, tudnivalót, valamint

Feketén-hófehér

Emlőrekonstrukciós műtét után Tokióban, Shigemi Sakai professzor vendégeként

... „éppen attól, hogy más, jól összefér,
Látod a zongorán minden hang békében együtt él”

Akaratlanul is ezt a pár sort kezdtem magamban dúdolni, amikor felidéztem beszélgetésünket Mátrai Zoltánnal, az Országos Onkológiai Intézet Emlő- és lágyszöveti sebészeti osztályának vezetőjével, akinek szavai nyomán egy körkép kezdett kirajzolódní arról, hogy is néz ki az emlőellátás kerek e világon...

– Az emlőrák a magyar nők leggyakoribb rosszindulatú megbetegedése, körülbelül 7300 új esettel évente. Tipikusan „jóléti betegség”, minél magasabb az életszínvonal, annál magasabb arányban jelentkezik, gyakorlatilag a nyugati kultúra gyümölcse.

**Mire gondolsz, arra a sok „műanyag-
ra”, amit megesszünk, megiszunk, be-
lélegzünk?**

– Számos igazolt rizikófaktorról beszélhetünk, például, hogy egyre korábban, 11–12 éves korban válik hormonálisan aktívvá egy lány ebben a kultúrkörben. Igen ám, de a gyermekvállalás jóval későbbre tolódott, a gyerekek száma csökken, problémák vannak a szoptatással, és bár a hormonális fogamzásgátlóról nem igazolódott, hogy növeli az

emlőrák kockázatát, a változókori hormonpótlás kis mértékben igen. Európán belül ez a rizikó Svédországban a legmagasabb, egyenes arányosságban az életszínvonallal. Kontinensünkön és az USA-ban 10 nőből egynek emlőrákja lesz. Hozzá kell tenni, hogy a betegség kezelése tekintetében az utóbbi évtizedekben nagyon szép eredmények láttak,

Így néz ki 25 műtő a tokiói Keio Egyetemen

látnak napvilágot, ez az onkológia egyik sikertörténete, amihez persze koncentrált, megfelelő szakmai centrumokban folyó ellátás szükséges. Éppen ezért az elmúlt 4-5 évben, a különböző szakmai képzettségek megszerzése mellett beutaztam a fél világot és meglátogattam azokat a központokat, ahol ezt a szakmát professzionálisan űzik, ahol a betegeket minden lehetséges oldalról segítik, többek között emlőterápiás nővérrel, pszichológussal, és az egész szisztéma úgy van kialakítva, hogy egy nőt kezeljenek, ne egy emlőrákot! Ennek is köszönhetően ugyanis sok országban hiába emelkedik a betegség előfordulása, a halálozás meredeken lecsökkent az elmúlt évtizedekben.

Azt mondd, sokfelé jártál. Mennyiben különbözik a betegséghez való attitűd országonként, illetve kultúránként?

– Nagymértékben. Olaszországban például a férfiak is részben nőiesen gondolkodnak, rendkívüli empátiával állnak ehhez a kérdéshez nők és a férfiak egyaránt. A társadalmi nő-férfi különbségek náluk máshogy jelentkeznek. Mástól macsó egy olasz férfi, mint egy kelet-európai. Abszolút átérzik a párjuk helyzetét, szem előtt tartják, hogy egy nőnek mennyire fontos, hogy csinosan tudjon öltözködni, pláne, hogy arrafelé szinte folyton meleg van. Ezért aztán nemcsak onkológiailag korrekt az ellátás, hanem olyan kozmetikai „eredményt” hagynak hátra az orvosok, ami az adott hölgy elvárásait kielégíti. Van, aki tökéletes melleket szeretne, más csak az öltözködésre koncentrál, és van, aki nem akar több műtétet. Az olasz ellátás világszám, az emlősebészettel, a rekonstrukcióval és a gyógyszeres kezeléssel együtt.

Ugorjunk egy nagyot, mi a helyzet Ázsiában, ott is megfordultál?

– Igen, Japánban. Rendkívül felkészülten várják a betege-

ket, én a legrégebbi japán egyetemen egy nagy rekonstrukciós, plasztikai sebészeti centrumot látogattam meg. A kórházi ellátás profi, viszont a rekonstrukció drága, mert náluk a biztosító nem finanszírozza azt, és az ottani nők helyzete sok szempontból más, mint az európai nőké. Számunkra nehezen érthető dolgokkal is találkoztam, de az egy merőben eltérő kultúra, ahol természetesen mindennek megvan a miértje. A kezelésben is akadnak különbségek; Ázsiában az emlők térfogata statisztikailag kisebb, ezért kevésbé szembetűnő, ha valaki az egyik mellét elveszíti. Emiatt a hölgyek sokszor részesülnek kemoterápiában, hogy összemenjen a tumor és emlőmegtartó műtétet lehessen egyáltalán végezni. Nyugat-európában ilyen célból erre kevesebbszer kerül sor.

Gondolom, egyéb „furcsaságokra” is felfigyeltél, mesélsz még erről egy kicsit?

– Hogyne. Például, van olyan beteg, aki 1000 km-ről jár kötözésre, mert a híres japán gyorsvonattal, a Sinkanszennel 3 óra alatt megteszi ezt az utat. Képzelnék el, hogy működne ez nálunk... Vagy egy másik érdekesség: ott teljesen megszokott, hogy egy doktor reggeltől késő estig bent van a kórházban, nincs olyan koreográfia, hogy az ember a kora reggeltől tartó munka után délután találkozik a partnerével, ugyanis nincs munkaidő. A munka a nap lényege! Az orvosi szoba úgy néz ki, mint egy felhőkarcoló irodája, paravánnal elválasztott bokszokkal, de egyébként egy légtérben dolgoznak a doktorok. Semmi különös nincs abban, hogy délután, vagy akár este az egyik orvos megágyaz magának, lefekszik és alszik egyet. A nyakkendők sorban lógnak a szekrényen, van miből válogatni, ha a gazdájuk netán úgy döntene, hogy nem megy haza 3 napig... A munkahely arra is való, hogy összehozza a nőt és a férfit, a férfi a munkáltató számára többet ér nősen, hisz’ akkor anyagilag ki van szolgáltatva. A fizetése felét kapja meg a férfi, a másik felét egyből átutalják az otthon lévő felesége számlájára.

Miért lenne otthon a felesége?

– Azért, mert amikor valaki férjhez megy, akkor automatikusan kilép a munkahelyéről. Érdekes volt mindezt látni, legalább annyira, mint Svédországban a gyesen lévő kispapákat, amint a gyerekeiket tologatják a babakocsiban. Ott a gyese felén van otthon a nő, a másik felén a férfi. Svédországban nagyon fejlett az egészségügy, a világ egyik legjobb kórháza, a svéd Karolinska Kórház működésébe volt szerencsém betekinteni, ahol remekül képzett férfi és női sebészek dolgoznak.

Ha már visszatértünk Európába: hol van a vén kontinens legjobb ellátó rendszere?

– Az Egyesült Királyságban. Az angolok nagyon rossz népegészségügyi mutatókkal rendelkeztek emlőrák vonalon a ’70-es években, aztán fogták magukat és az egész rendszert átalakították és most profi emlőcentrumokban kezelik a betegeket. A hölgyek mindent megkapnak, úgy-

Sőt, egyik a másikat erősíti, fel-tételezem. Milyen jó lenne, ha Magyarországon is volnának a „Marsden-maratonhoz” hasonló sportprogramok. Érkezzünk is meg kis hazánkba! Hogy jellemeznéd a magyar körülményeket?

– Itthon 2000 január elseje óta az emlőrák szűrés magas színvonalon megszervezett, az egész ország le van fedve, rendkívül fejlett az ellátási forma, akárhol megállná a helyét. Egyes országokban, mondjuk a görögöknél messze nincs ilyen lefedettség. Ezzel együtt a szűrővizsgálatokon történő hazai részvétel 40% alatti, míg Svédországban 90%-os. Egy svéd nőnek evidens, hogy ezen csak nyerhet, itt-hon sajnos nem az. Olyan ez, mint-ha hozna a postás egy üveg pezsgőt ingyen, és mi azt mondanánk, „nem kérem”. A szűrővizsgálatért nem kell fizetni, csupán odamenni, és egész biztosan csak nyerhetünk vele. De mi valahogy érzékenyebbek vagyunk a rosszra, könnyebben vesszük észre, és jobban fókuszálunk rá, mint a jóra.

Emlősebész japán kollégák az irodában este 9-kor, az International Medical Centerben

nevezett „one day clinic”-ek is várják őket, ahová be lehet jelentkezni, még aznap megvizsgálják és meg is tudod az eredményt. Abszolút profi az ellátás. Londonban működik az egyik leghíresebb onkológiai intézet, a Royal Marsden, amit a királyi család alapított és támogat, néhány hetente elmegy oda valaki a családból és ott „mászkal” a betegek között. Ezen kívül sokféle, az intézethez fűződő programot szerveznek, van például „Marsden-maraton”. Vagyis, nemcsak az ellátás professzionális, hanem az ahhoz kapcsolódó, arról szóló kommunikáció is.

... és ezzel gyakorlatilag mi hozzuk létre a saját problémáinkat.

– Ezért is van szükség pszicho-onkológiára. Egy beteg gyógyulása több tucat ember munkája, és nagy szükség van olyan komprehenzív onkológiai centrumokra, mint a miénk, ahol mindenféle szakterület képviselői rendelkezésre állnak, hiszen így lehet igazán szép eredményeket elérni és a páciens ekkor jár a legjobban. És még valami. A különböző külföldi ellátó központok között barangolva megtapasztaltam, amit egyébként mindenki tud: hogy mindegy, ki vagy és hol jársz, bármerre mész, emberek és emberek állnak egymással szemben, és bizonyos szempontból teljesen egyformák vagyunk, akkor is, ha más nyelven beszélünk, vagy más a színünk. Ugyanazok a betegségeink, ugyanattól félünk, és ugyanattól vagyunk boldogok, csak mindez „be van ágyazva” abba a kultúrába, ahonnan származunk.

Változtassuk meg a holnapot!

Szép és határozott teremtés. Szereti a jó humort, és folyamatosan képezi magát, hogy a legmagasabb színvonalú teljesítményt hozhassa ki magából. Valósággal sistereg körülötte az energia, hiszen gyakorolja a jógát, és a keleti harcművészeteket ötvöző thai-chit is. Kovács Ágnes 7 esztendeje csatlakozott az Astellas csapatához. Szakterülete: az onkológia, illetve az uro-onkológia.

– Ez egy családias cég, mind az emberek természetét, mind a cég méretét tekintve. Bármennyire hihetetlenül hangzik: együtt sírunk-együtt nevetünk, odafigyelünk egymásra. Az összes vidéki kollégával együtt 42-en vagyunk. És az a szép, hogy bárhová megyünk, ők is feljönnek, és hozzák a családot is, férjet, feleséget, gyereket, sőt még kutyát is.

Nagyon fontos nekünk, hogy jó minőségű szolgáltatást nyújtsunk, mind az orvosok, mind a betegek számára. Ez nemcsak azt jelenti, hogy nagyon jó innovatív termékekkel látjuk el a piacot, hanem az emberi oldalt is igyekszünk hozzátenni, azaz megtalálni azokat a lehetőségeket, ahol tudunk segíteni. Ez a törekvésünk egy szlogenben is megfogalmazódott, changing tomorrow – változtassuk meg a holnapot! Kiegészítettük azzal, hogy together: együtt tegyük! Ez a filozófia azt jelenti, hogy találjuk meg a betegeink és partnereink olyan oldalait, ahol még tudunk hozzátenni. Mondok példákat. Az egyik ilyen helyzet az izzapkatasztrófa volt. Itt nemcsak pénzadománnyal segített a cég, hanem a munkatársak a saját pénzükből is összeállítottak egy adománycsomagot. Akadtak olyan orvosok, akik hallottak az akciónkról és ők is beszálltak. Tehát kialakult egy szép network, egy nagyon szép összefogás. Vagy: gyönyörű történet a

Déméter istennő...

„Déméter a termékenység, a gabonaföldek istennője, a táplálékadó anyja a görög mitológiában. A déméter-i vonások közül az egyik legjellemzőbb az állhatatosság, a kitartás és a makacsság, amivel az anyák minden nehézség és veszély ellenére makacsul képviselik a gyerekeik érdekeit. Ez a vonás segíti a Csontvelő-transzplantációs Osztályon kezelt beteg gyerekek gyógyulását, ahol az anyák küzdőszelleme olykor életet is menthet. Ezért találtuk méltónak az istenanya jelképét egy olyan kezdeményezés emblémájaként, amelynek segítségével a gyakran barátságatlan és mostoha kórházi körülmények között helytálló családoknak nyújthatunk segítséget és könnyebbséget. A Déméter ház 2006-ban épült, térítésmentes szállás biztosítása céljából a budapesti Szent László Kórház Csontvelő-transzplantációs osztályon kezelt gyerekeknek és családtagjaiknak. A ház 9 lakóegységből áll, ebből 1 szoba mozgássérült lakó igényei szerint, 2 mini-konyhával, csecsemőkorú gyermek ellátásához szükséges követelmények szerint került kialakításra. A házban közösségi terek, konyha, mosókonyha, tároló helyiségek szolgálják a gyerekek és a családok kényelmét, kábel tv, telefon, internet is van.”

Déméter ház megalakítása, ahol úgy ápolnak daganatos gyerekeket, hogy a szülők is jelen lehetnek. Nagyon szívesen odaálltunk melléjük.

Egy idő után már nehéz szétválasztani, hogy Astellasként, vagy magánemberként segítünk. Volt, amikor takarítani ment az egész csapat, mert éppen erre volt szükség. Aztán Mikulás ünnepséget is szerveztünk ugyanott, a Vakok Batthyany László Római Katolikus gyermekotthona Óvoda és Általános Iskolájában. De idén bővült ez a „kör” és gyermek-

napot szerveztünk a gyömrői gyermekotthonnak, vagy éppen kerítést festettünk egy óvodának. Apró dolgokkal is nagyokat lehet lépni. Nem feltétlenül a pénzen múlik minden.

Szép példákat soroltál fel. Ti kerestek ezeket a lehetőségeket, vagy ők keresnek titeket?

– Mi proaktívak vagyunk, folyton körbe nézünk, hogy hol lehetne segíteni. Tegyük hozzá, hogy a tv-rádió ontja a híreket, hogy mi történik a világban, másrészt járjuk az orszá-

Déméter Ház – „Mi már meggyógyultunk...”

got, és sok mindent észreveszünk. Mindennap elmegyek egy ovi mellett, aminek rohad szét a kerítése. Persze, hogy megkérdezem a többieket, hogy belefér-e egy délutánunkba. És belefér.

Az anyacégetek elvárja ezt a mentalitást, ezt az elkötelezettséget a társadalmi problémák iránt, vagy ez csak a magyar leányvállalatra jellemző?

– Ahogyan Amerikában kialakult az önkéntes munkavégzés kultúrája- már a gimnazista gyerekeket is ránevelik, és szépen beilleszkedik a legtöbb ember életébe- a mi cégünk részéről is létezik egy iránymutatás, mi pedig szépen belesimulunk ebbe. Az anyacég például évekkel ezelőtt Indiában rengeteg mellékhelyiséget helyezett ki, mert ott éppen erre volt szükség. Ahol vakcinára van, oda azt küldenek. Az a felhőtlen boldogság, ami a gyerekek arcán látszódik: mindent megér.

Melyik a hazai Astellas legnagyobb dobása?

– Az Astellas-díj az orvosok és az egészségügyi dolgozók megbecsüléséért. A Látogatóban olvasói már találkozhattak történetével az első számban. Érdemes kiemelni, hogy

van egy szakdolgozói ága is. De van egy tehetséggondozó programunk is, kötöttünk mind a 4 egyetemmel egy-egy megállapodást.

Az Astellas filozófiájáról sok mindent megtudtunk. Bemutatnád Kovács Ágit, aki mesélt róla?

– 96-ban végeztem az általános orvosi karon, Budapesten. Van két szakvizsgám és egy külker diplomám. Szeptembertől kezdem a Corviuson a PhD tanulmányaimat, egészséggazdaság témakörben. Hogy mit szeretek? Olvasás, kirándulás, vitorlázás, jó társaság, és szeretem, a jó pálinkát is. Ki ne hagyjam a jó beszélgetéseket és a mozit.

Kedvenc filmjeid?

– Filmekben mindenevő vagyok, van egy speciális szarkasztikus humorom. A Macskafogót nagyon szeretem, a Sandra Bullock filmeket szintén – ilyen például „Az aludj csak én álmodom”. Nem vagyok vevő a rózsaszín vattacukros dolgokra, de van néhány kivétel: Meg Ryan filmjei.

Könyvek?

– Sorolom. Agatha Christie jöhet minden mennyiségben, a kedvenceim pedig: Maugham: Színes fátyol, Szabó Magda Abigélje, és persze Harry Potter-t sem hagyom ki. Megmaradtam játékosnak, és szeretem a humoros dolgokat és szeretek játszani. És persze táncolni is nagyon szeretek, az argentin tangó a nagy kedvencem az angol keringővel együtt.

Changing tomorrow

www.astellas.hu
Astellas Pharma Kft.
1124 Budapest, Csörsz u. 49-51.
Telefon: +36 (1) 577-8200

ONCOLOGY
TRANSPLANTATION
UROLOGY
DERMATOLOGY
ANTI-INFECTIVES
PAIN MANAGEMENT

 astellas
Leading Light for Life